

RADY NA ODPADY

**MONITORING GOSPODARKI
ODPADAMI KOMUNALNYMI
W ŁODZI**

**INSTYTUT
SPRAW
OBYWATELSKICH**

RADY NA ODPADY

Monitoring gospodarki
odpadami komunalnymi
w Łodzi

Łódź, lipiec 2023 r.

Projekt „Rady na odpady” finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

Autorzy:

Teresa Adamska, Maria Jaraszek, Rafał Górski

Wydawca:

Instytut Spraw Obywatelskich

ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź

tel./fax: 42 630 17 49

biuro@instytut.lodz.pl

instytutsprawobywatelskich.pl

fb.com/instytut.spraw.obywatelskich

twitter.com/InstytutSprawO

**INSTYTUT
SPRAW
OBYWATELSKICH**

ISBN 978-83-955151-8-7

Publikacja na licencji Creative Commons BY-NC-ND 3.0

Publikacja bezpłatna – nie do sprzedaży.

Wersja elektroniczna raportu jest dostępna na stronie internetowej:

instytutsprawobywatelskich.pl/publikacje/

Wesprzyj Instytut Spraw Obywatelskich!

Zostań naszym Darczyńcą – Alior Bank 26 2490 0005 0000 4530 3441 9579

Przeznacz 1,5% swojego podatku – KRS 0000191928

Patronat medialny:

TYGODNIK
SPRAW OBYWATELSKICH

Spis treści

Walczymy o prawdę	5
RAFAŁ GÓRSKI, MARIA JARASZEK	
1. Wstęp	8
1.1. Przyjęta metodologia przeprowadzenia badań	8
2. Stan istniejący gospodarki odpadami w Łodzi	10
2.1. Podstawy prawne systemu prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi	10
2.2. Obowiązujący system gospodarki odpadami w Łodzi	12
2.3. Rodzaje odbieranych odpadów	13
2.4. Infrastruktura systemu gospodarki odpadami w Łodzi	14
2.4.1. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych	14
2.4.2. Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	16
2.4.3. Sortownie i instalacje do przetwarzania odpadów	16
2.4.4. Instalacje termicznego przekształcania odpadów RDF/preRDF	21
2.4.5. Składowiska	22
2.4.6. Firmy zagospodarowujące większość zebranych i odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy	22
2.5. Dzikie wysypiska odpadów	23
3. Efekty gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi	25
3.1. Podstawowe wymagania ustawowe dotyczące gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi	25
3.2. Gospodarka odpadami komunalnymi w Łodzi w latach 2014–2022	27
3.2.1 Analiza efektów systemu gospodarki odpadami w 2022 roku	29

4. Diagnoza	35
4.1. Uwagi ogólne do systemu BDO i sprawozdawczości	35
4.2. Uwagi ogólne do sposobów zagospodarowania odpadów	36
4.3. Budowa ITPOK w gminie Łódź	37
5. Rekomendacje	47
5.1. Stanowcze NIE dla budowania spalarni odpadów w Łodzi	47
5.2. Przetwarzanie bioodpadów kuchennych	48
5.3. Podwyższenie poziomu edukacji mieszkańców	50
6. Wnioski	52
7. Podsumowanie	54

WALCZYMY O PRAWDĘ

Dlaczego płacimy tak wysokie rachunki za śmieci?

To pytanie często zadają sobie mieszkańcy Łodzi.

To pytanie nurtuje również nas, zespół Instytutu Spraw Obywatelskich.

Postanowiliśmy poszukać na nie odpowiedzi realizując projekt społeczny „Rady na odpady” finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny.

Poszukiwania okazały się w praktyce bardzo dużym wyzwaniem. Przykładowo, przez kilka miesięcy bezskutecznie prosiliśmy Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Łodzi (MPO Łódź Sp. z o.o.) o możliwość obywatelskiej kontroli Sortowni Odpadów Komunalnych przy ul. Zamiejskiej 1. W końcu otrzymaliśmy odpowiedź odmowną od wiceprezydent Małgorzaty-Moskwy Wodnickiej, która powoływała się na „względy bezpieczeństwa”. W tym samym czasie politycy i urzędnicy zgadzali się na wycieczki starszych mieszkańców Łodzi po terenie Sortowni. Naszym zdaniem to sytuacja skandaliczna, że odmawia się dostępu do informacji mieszkańcom, którzy wykazują troskę o Łódź i chcą patrzeć władzy na ręce.

To, że trudno patrzeć łódzkiej władzy na ręce, pokazuje też historia Łukasza Słowieńskiego, przewodniczącego Związku Zawodowego „Sierpień 80” w łódzkim MPO. Pan Łukasz ujawnił w sierpniu 2021 roku, że śmieci łodzian nie są segregowane. Śmieciarki mieszają szkło, plastiki i inne odpady. A to przekłada się na ceny naszych rachunków za śmieci. Związkowiec za upublicznienie tych informacji został zwolniony z pracy. Jak mówił w rozmowie z nami to kara, że „walczy o prawdę”. Związkowiec od ponad roku domaga się w sądzie o przywrócenie do pracy. Proces został utajniony na wniosek prawników prezydent Hanny Zdanowskiej.

Szukając prawdy o łódzkich odpadach musieliśmy siłą rzeczy zająć się tematem dwóch spalarni, które Urząd Miasta Łodzi i korporacja Veolia planują w Łodzi. Jedna ma być wybudowana na osiedlu Widzew, a druga w pobliżu osiedla Retkinia i lotniska Lublinek. Spalarnie to ekstremalny przykład prywatyzacji zysków i uspołeczniania kosztów. Zyski ze spalarni idą dla korporacji, a koszty wyższych opłat za śmieci i utraty zdrowia ponoszą mieszkańcy.

Światło na proceder prywatyzacji zysków i uspołeczniania kosztów rzuca wypowiedź Tomasza Kacprzaka, dyrektora ds. Gospodarki Odpadami MPO Łódź, radnego Platformy Obywatelskiej, który tak powiedział o spalarni odpadów budowanej przez korporację Veolia na osiedlu Widzew: „Veolia nie robi tego, żeby nam zrobić dobrze, tylko żeby zarobić. To jest projekt komercyjny. I to trzeba sobie jasno powiedzieć. Czy oni będą od nas odbierali odpady? Nie wiem. Ja szacuję, że na te 200 tysięcy ton, które chcą spalać z Łodzi mogą zebrać maksymalnie 60 do 70 tysięcy ton. Reszta to będą odpady, które przywiozą sobie do Łodzi z zewnątrz. Ale to nie są nasze odpady”. Słowa te padły podczas dyskusji w trakcie II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego.

W ramach projektu „Rady na odpady” gruntownie przyjrzeliliśmy się gospodarce odpadami i przygotowaliśmy rekomendacje zmian. Czego potrzebuje miasto Łódź? Po pierwsze, wstrzymanie wszelkich działań zmierzających do wybudowania spalarni na terenie miasta. Po drugie, zwiększenia przetwarzania odpadów biokuchennych. A po trzecie, podwyższenia poziomu edukacji mieszkańców na temat segregacji odpadów.

Zapraszamy do lektury raportu i do współpracy na rzecz dobra wspólnego, jakim jest nasze miasto Łódź.

RAFAŁ GÓRSKI

Prezes Instytutu Spraw Obywatelskich, redaktor naczelny Tygodnika Spraw Obywatelskich. Od 1995 roku na frontach kampanii obywatelskich, m.in. Tiry na tory, Broń gotówki, Obywatele kontrolują.

MARIA JARASZEK

Kampanier z zawodu, PRowiec z zamiłowania. Z trzecim sektorem związana od 2012 roku. W Instytucie Spraw Obywatelskich kieruje inicjatywą, w której walczy o demokrację uczestniczącą, gdzie obywatele decydują częściej niż raz na cztery lata. Od 2021 roku poznaje meandry gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi w ramach projektu „Rady na odpady”.

1. WSTĘP

Raport został sporządzony w ramach projektu „Rady na odpady” finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w zakresie Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny.

Celem raportu jest zbadanie istniejącego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi, sprawdzenie zgodności jego prowadzenia z uregulowaniami krajowymi oraz rekomendacjami i wytycznymi UE, wskazanie oczekiwanych przez społeczeństwo narzędzi dla poprawy mechanizmu prowadzenia gospodarki komunalnej w Łodzi.

1.1. Przyjęta metodologia przeprowadzenia badań

Do stworzenia raportu monitoringowego przyjęto poniższe kroki:

1. Określenie źródeł informacji o systemie gospodarki odpadami w Łodzi
  - Wystąpienia o udostępnienie informacji publicznej do Urzędu Miasta Łodzi
  - Odszukanie danych ze stron internetowych (wskazanych poniżej) <https://uml.lodz.pl/dla-mieszkancow/ochrona-srodowiska/czyste-miasto/gospodarka-odpadami/dokumenty-do-pobrania/>
  - Wizyty zespołu projektowego w zakładach zajmujących się odbieraniem i przetwarzaniem odpadów komunalnych na terenie Łodzi
2. Określenie wskaźników potwierdzających stan gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi na przykładzie sprawozdania rocznego do Marszałka Województwa Łódzkiego oraz „Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi” sporządzonej przez UMŁ (Urząd Miasta Łodzi) za lata 2021 i 2022.

TERESA ADAMSKA

Absolwentka Politechniki Łódzkiej – Inżynier środowiska. Od 2002 r. członek Zarządu, wolontariusz stowarzyszenia Centrum Zrównoważonego Rozwoju. Autorka i współautorka dokumentów rozwojowych dla gmin, m.in. Strategii Rozwoju Lokalnego, Planów Gospodarki Odpadami, Planów Ochrony Środowiska. Trenerka prowadząca szkolenia dla samorządów i lokalnych liderów. Animatorka projektów rozwojowych i edukacyjnych w zakresie propagowania zrównoważonego rozwoju, w tym budowy społeczeństwa obywatelskiego. Wiceprzewodnicząca Łódzkiej Rady Pożytku Publicznego.

3. Zdiagnozowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi
4. Opracowanie rekomendacji dla poprawy obecnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi
5. Sformułowanie głównych wniosków wynikających z badań monitoringowych.

2. STAN ISTNIEJĄCY GOSPODARKI ODPADAMI W ŁODZI

2.1. Podstawy prawne systemu prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi

System gospodarki odpadami w Łodzi opiera się na następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2022.2556)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U.2020.797 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2022.2519)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U.2023.160)
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U.2022.1622),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz.U.2022.1130)
- Uchwała Nr XLV/844/12 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie podziału obszaru Miasta Łodzi na sektory odbierania odpadów komunalnych (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 2333),
- Uchwała Nr XX/456/15 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 5496), zmieniona Uchwałą Nr LXIX/1769/18 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 29 marca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 2307),
- Uchwała Nr XV/647/19 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 16 października 2019 r. w sprawie postanowienia o odbieraniu przez Miasto Łódź odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których

nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 5891),

- Uchwała Nr XXXII/1058/20 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 6298),
- Uchwała Nr XV/643/19 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 16 października 2019 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki tej opłaty dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz ustalenia stawki opłaty za pojemnik lub worek przeznaczony do zbierania odpadów komunalnych (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 5887) zmieniona Uchwałą Nr XV/653/19 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 20 listopada 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 6632),
- Uchwała Nr XV/644/19 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 16 października 2019 r. w sprawie ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 5888),
- Uchwała Nr XXXII/1057/20 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Łodzi (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 6349),
- Uchwała nr XXXVII/1157/21 z dnia 27 stycznia 2021 r. podjęta przez Radę Miejską w Łodzi w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty na terenie Miasta Łodzi (Dz. Urz. Woj. Łódzk. poz. 1074). Uchwała ta weszła w życie od 1 lipca 2021 r.

Lokalny system powinien być zgodny i realizować z cele określone w dokumencie strategicznym, czyli „Planie gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019–2025 z uwzględnieniem lat 2026–2031”, przyjętego Uchwałą nr XXXVI/466/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 września 2021 r.

2.2. Obowiązujący system gospodarki odpadami w Łodzi

Łódź podzielono na 5 sektorów świadczenia usług w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – **Bałuty, Górna, Polesie, Śródmieście i Widzew**.

Firmy odbierające odpady w roku 2021:

1. **Bałuty i Widzew** – Remondis sp. z o.o., ul. Zawodzie 16; 02-981 Warszawa
2. **Górna i Polesie** – MPO Łódź sp. z o.o., ul. Tokarzewskiego 2; 91-842 Łódź
3. **Śródmieście** – PreZero Service Centrum sp. z o.o., ul. Łąkoszyńska 127; 99-300 Kutno
4. **Firmy** prowadzące skupy surowców wtórnych i świadczące obsługę transportową dla innych przedsiębiorstw w zakresie transportu odpadów.

Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Łodzi:

Do 1 lipca 2021 r. obowiązywała opłata 34 zł na osobę.

Od 1 lipca 2021 r. opłaty w budynkach jednorodzinnych wynoszą 34 zł na osobę – w przypadku selektywnego zbierania odpadów. W przypadku niewywiązywania się z obowiązku, opłata wzrasta do 68 zł na osobę.

Opłata za zużycie wody wynosi 9,60 zł/m³ w momencie prowadzenia w gospodarstwie domowym segregacji odpadów. W razie niestosowania się do tego obowiązku opłata wzrasta do 19,20 zł/m³. Podstawę wyliczenia należności stanowi średnioroczne zużycie wody, wyliczane jako: suma wskazań wodomierza za kolejne, następujące po sobie, trzy miesiące, bezpośrednio poprzedzające miesiąc, w którym powstaje obowiązek złożenia deklaracji, na końcu dzielone przez 3.

Odczyty wodomierza i ustalenie wysokości omawianej opłaty są – od 1 lipca 2021 r. – zadaniem właściciela lub zarządcy nieruchomości. To od tej osoby, tak jak dotychczas, mieszkańcy oraz użytkownicy poszczególnych lokali otrzymują informację o wysokości swojego zobowiązania.

Właściciele nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, lub innych posiadłości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe nie zostali zobowiązani do składania nowych deklaracji, a metoda i stawka pozostała dla nich bez zmian (tj. 180 zł za rok).

Ogólne zasady prowadzenia gospodarki odpadami dla mieszkańców:

- Obowiązkowe prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.
- Właściciele nieruchomości niezamieszkałych są zobowiązani do zawarcia umów na odbiór odpadów komunalnych z firmami wpisanymi do miejskiego rejestru działalności regulowanej (rejestr jest dostępny na stronie BIP UMŁ).
- Miejski system gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje: nieruchomości zamieszkałe, nieruchomości łączone – tj. w części zamieszkałe i w części niezamieszkałe – oraz nieruchomości letniskowe (poza rodzinnymi ogródkami działowymi).
- Właściciele nieruchomości jednorodzinnych, wykorzystujący przydomowe kompostowniki, mogą skorzystać ze zwolnienia w wysokości 1 zł miesięcznie za osobę.
- Jeżeli dana nieruchomość nie została wyposażona w pojemniki czy worki dostosowane do zasad segregacji lub segregacja prowadzona jest w sposób nieprawidłowy, po stwierdzeniu takiego faktu firma wywozowa przekazuje informację do UMŁ, który w drodze decyzji stosuje podwyższoną opłatę stanowiącą dwukrotność stawki – tj. 68 zł miesięcznie za osobę.

Według przyjętych założeń system gospodarowania odpadami w gminach musi się bilansować, tj. wpływy z pobranych opłat mają wystarczyć na koszty funkcjonowania systemu. Samorząd nie może też na śmieciach zarabiać.

2.3. Rodzaje odbieranych odpadów

Z nieruchomości odbierane były takie rodzaje odpadów komunalnych, jak:

- klasyczne odpady, m.in.: papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe,
- bioodpady kuchenne,

- odpady wielkogabarytowe,
- odpady z budów, remontów,
- zmieszane (nieselekcjonowane),
- bioodpady zielone, stanowiące części roślin uzyskanych na skutek pielęgnacji ogrodów i terenów zielonych z nieruchomości zabudowy jednorodzinnej.

Odpady odbierane były z trzech rodzajów nieruchomości:

- zabudowanych budynkami wielorodzinnymi i jednorodzinnymi,
- nieruchomości zabudowanych budynkiem wielolokalowym, w którym w części zamieszkują mieszkańcy, a w części nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne,
- zabudowanych domkami letniskowymi lub wykorzystywanych na cele rekreacyjno-letniskowe.

2.4. Infrastruktura systemu gospodarki odpadami w Łodzi

Właściciele nieruchomości, na których powstają odpady komunalne, zapewniają wyposażenie posiadłości w pojemniki do gromadzenia odpadów – a także worki z tworzyw sztucznych lub materiałów biodegradowalnych, kontenery i prasokontenery) – poprzez ich zakup lub dzierżawę (np. wypożyczenie).

Do zbierania odpadów komunalnych nie można zaadaptować dowolnych pojemników. Owe kontenery powinny być przystosowane do obrotowych lub grzebieniowych mechanizmów załadowniczych, co zapewnia bezpieczne opróżnienie pojemnika poprzez kompatybilność z zabudową pojazdu bezpylnego. Mowa o pojemnikach spełniających wymagania normy PN-EN 840 lub posiadających „deklarację producenta” o zgodności ze wskazaną normą.

2.4.1. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych

Pojemniki i worki do selektywnej zbiórki odpadów mają określone kolory:

- Żółty – metal, plastik
- Niebieski – papier

- Zielony – szkło
- Brązowy – bioodpady kuchenne
- Czarny – odpady zmieszane

Ponadto w 2021 r. w innych systemach zbiórki odpadów odbierane były:

- przeterminowane leki – w 160 wytypowanych aptekach na terenie miasta Łodzi,
- termometry rtęciowe – w 5 wytypowanych aptekach na terenie miasta Łodzi,
- baterie i akumulatory – miasto Łódź podpisało umowę o współpracy (w wyznaczonych punktach) z firmą REBA Organizacja Odzysku S.A.,
- małogabarytowe odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego – na podstawie umowy pomiędzy miastem Łódź a firmą: MB Recykling sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami sp. k.

Na terenie miasta Łodzi rozmieszczono ok. 80 specjalistycznych pojemników do zbiórki przeterminowanych leków oraz zużytego sprzętu elektrycznego. Na II Łódzkim Panelu Obywatelskim w dniu 18 marca 2023 r. Pani Ewa Jasińska z Wydziału Gospodarki Komunalnej, Departamentu Pracy Edukacji i Kultury UMŁ dokonała ich prezentacji. Mają taki wygląd, jak poniżej:

2.4.2. Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

W Łodzi funkcjonują trzy Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Są to miejsca, w których właściciele nieruchomości mogą bezpłatnie oddać odpady.

W Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych ogranicza się ilość przyjmowanych, niektórych, odpadów. Dotyczy to:

- odpadów budowlanych i rozbiórkowych – do 1500 kg miesięcznie,
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych – do 1500 kg miesięcznie,
- zużytych opon samochodowych – do 4 szt. rocznie.

Odpady – koniecznie posegregowane według rodzajów – powinny być dostarczane przez mieszkańców do PSZOK we własnym zakresie (swoim transportem). Punkty nie przyjmują zmieszanych odpadów komunalnych. Mogą z nich korzystać tylko mieszkańcy Łodzi – istnieje prawdopodobieństwo sytuacji, gdy pracownicy PSZOK poproszą o weryfikację danych osobowych.

Lokalizacje PSZOK:

- PSZOK 93-428 Łódź – Górna ul. Graniczna 2
- PSZOK 92-781 Łódź – Widzew ul. Kasprowicza 10
- PSZOK 93-468 Łódź – Polesie ul. Zamiejska 1

2.4.3. Sortownie i instalacje do przetwarzania odpadów

W Łodzi funkcjonują dwie instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych oraz kompostownia bioodpadów zielonych. Zarządza nimi Zarząd Gospodarowania Odpadami.

Sortownia odpadów komunalnych – MPO Łódź – Lublinek, ul. Zamiejska 1, funkcjonująca od 2005 r. Jej inwestorem był Urząd Miasta Łodzi w ramach Programu Gospodarki Odpadami w Łodzi – Etap I.

Sortownia zajmuje powierzchnię 7,5 tys. m², ma możliwość przetwarzania 82 500 Mg/rok. Jest przestarzała, gdyż oparta jest na ręcznej segregacji na taśmie.

Stan istniejący sortowni MPO Łódź – Lublinek nie mógł być sprawdzony przez nasz zespół projektowy, ponieważ Zarząd MPO odmówił możliwości jej zwiedzenia.

Po interwencji zespołu projektowego Instytutu, UMŁ wystosował odpowiedź, że stanowisko MPO wynika z przyczyn bezpieczeństwa.

Poniżej odpowiedź Urzędu Miasta Łodzi, udzielona Pani Marii Jaraszek:

DEP-GK-II.7032.31.2023

Wiceprezydent Miasta Łodzi

ul. Piotrkowska 104
90-926 Łódź
tel.: +48 42 638 41 16
fax: +48 42 638 42 16
e-mail: m.wodnicka@uml.lodz.pl
www.uml.lodz.pl

Pani

Maria Jaraszek

Instytut Spraw Obywatelskich

Szanowna Pani

Odpowiadając na Pani prośbę z dnia 23 lutego 2023 r. wyjaśniam, iż Prezes MPO-Łódź, jako osoba odpowiadająca za bezpieczeństwo w sortowni odpadów komunalnych znajdującej się przy ul. Zamiejskiej 1, decyduje o umożliwieniu zwiedzenia części roboczej tej instalacji przez osoby niezwiązane z procesem technologicznym.

W instalacji pracuje wiele różnych maszyn i urządzeń, powstają pyły i zanieczyszczenia, obok funkcjonuje duża stacja przeładunkowa odpadów zmieszanych oraz kuchennych, która wykorzystuje ciężki sprzęt. Dlatego względy bezpieczeństwa z pewnością są tymi, którymi należy się kierować.

Istnieje również możliwość zwrócenia się do zarządców innych instalacji tego rodzaju w kraju, w których stosowane są najnowocześniejsze techniki i technologie.

Małgorzata Moskwa-Wodnicka
Małgorzata MOSKWA-WODNICKA

W dniu 15 marca 2023 r., Teresa Adamska, współpracująca w projekcie „Rady na odpady” z Instytutem, oraz seniorzy łódzcy, którym w ramach „Senioralii Łódzkich” zaproponowano zwiedzanie sortowni MPO przy

ul. Zamiejskiej 1, mieli możliwość zapoznać się z częścią rozdzielni – tą dostępną oficjalnie. Spotkanie rozpoczęło się od prezentacji dotyczącej gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi – jako podstawowy element ścieżki edukacyjnej dla dzieci. Osoba prowadząca wykład nadmieniła, że został już sporządzony projekt rozbudowy całego obiektu (inwestycja będzie realizowana w najbliższych latach). Stwierdziła również, że największą bolączką aktualnej sytuacji w systemie gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi jest brak instalacji do końcowego przekształcania odpadów resztkowych na RDF oraz możliwość ich termicznego wykorzystania w instalacji ciepłego przekształcania. To powoduje, iż odpady z Łodzi wyjeżdżają daleko poza granice województwa.

Obecnie łódzka sortownia pełni zasadniczo funkcję stacji przeładunkowej, która nie dysponuje wystarczającą infrastrukturą (np. oddzielnymi bokсами betonowymi dla poszczególnych frakcji odpadów). W wyniku tego przy rozładunku hali, w której boksy sąsiadują ze sobą i nie są rozdzielone, następuje mieszanie się (częściowo) zbieranych selektywnie odpadów plastiku, metali, papieru, tektury.

Osoby zwiedzające nie uzyskały wstępu na halę ręcznej segregacji odpadów – rzekomo z uwagi na przepisy bezpieczeństwa.

Instalacja mechaniczno–biologicznego przetwarzania odpadów od firmy Remondis

odzyskała pozwolenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego na funkcjonowanie w roku 2021.

Zgodnie z zezwoleniem instalacja może osiągnąć moce przerobowe:

- linia sortowni surowców wtórnych – do 25 000 Mg/rok.
- linia mechaniczna MBP – 120 000 Mg/rok (odpady komunalne zmieszane i/lub ulegające biodegradacji).
- instalacja do biologicznego przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji – 45 000 Mg/rok.

Łączna wydajność linii to 180 000 Mg/rok.

Instalacja firmy Remondis została rozbudowana w latach 2017–2018, uzyskując możliwość przerobu całej frakcji organicznej odpadów zmieszanych

komunalnych, separowanych na linii mechanicznej, a następnie poddawanych stabilizacji i kierowanych do składowania.

Instalacja ta realizuje usługi dla miasta Łodzi dopiero od 2023 r., przetwarzając odpady zmieszane pochodzące głównie z dwóch dzielnic (Bałuty i Widzew).

W dniu 8 marca 2023 r. Rafał Górski wraz z Marią Jaraszek odwiedzili instalację (po uprzednim uzyskaniu zgody od firmy Remondis), gdzie mieli okazję zobaczyć, jak cały proces wygląda.

Zarząd Gospodarowania Odpadami

Zarząd Gospodarowania Odpadami został utworzony na mocy Uchwały Rady Miasta Nr LXXVII/1600/13 z dnia 11 grudnia 2013 r. jako jednostka budżetowa, której zadania (określone statutem) obejmują:

- zarządzanie i eksploatacja składowiska odpadów komunalnych, zlokalizowanego w Łodzi przy ul. Kasprowicza 6/9/11, wraz z jego rekultywacją i odgazowaniem;
- eksploatacja kompostowni bioodpadów zielonych, znajdującej się przy ul. Sanitariuszek 70/72;
- utrzymanie nieczynnych składowisk: Lublinek, Józefów, Marmurowa;
- zarządzanie punktami selektywnego zbierania odpadów komunalnych, mieszczących się w Łodzi przy ul. Kasprowicza 10 i ul. Górniczej 2.

Kompostownia

Łódzka kompostownia powstała w 1993 r. Ówczesna technologia polegała na naturalnym kompostowaniu, co dawało możliwość przerobu 7 tys. ton odpadów zielonych rocznie. W 2005 r. przeprowadzono pierwszy etap rozbudowy i wprowadzono przyspieszony proces kompostowania. Te działania wpłynęły na skrócenie czasu przetwarzania bioodpadów z 9 do 3 miesięcy. Moc przerobowa została zwiększona do 12 tys. ton rocznie. Kolejna rozbudowa kompostowni nastąpiła w 2020 r. Została zakończona w sierpniu 2021 r. Dzięki tym działaniom moc przerobową kompostowni zwiększono do 24 tys. ton rocznie.

Łódzka kompostownia wyposażona jest w żelbetowe bioreaktory starego typu (austriackie) oraz nowego (polskie z biofiltrami, sterowane automatycznie). W budynku przetwarzają się odpady zielone (gałęzie, liście, trawa, odpady biodegradowalne z targowisk, inne odpady zielone). Nie kieruje się do niej bioodpadów kuchennych.

Produktem instalacji jest kompost „Próchniaczek”, od czerwca 2007 r. posiadający certyfikat dopuszczenia na rynek jako nawóz. Jest on sprzedawany przez Zakład Gospodarowania Odpadami.

Największym problemem technologicznym łódzkiej kompostowni jest konieczność usunięcia worków plastikowych, w których odbierane są bioodpady. Worki trafiają na pryzmy, przygniatane masą pozostałych odpadów. Folia nie powinna dostawać się do bioreaktorów. Aby się jej pozbyć, pozostaje jedynie opcja ręcznego jej oddzielenia ze stosów przywożonych odpadów zielonych.

Opisany stan faktyczny został zidentyfikowany podczas wizyty zespołu projektowego (w składzie: Maria Jaraszek, Teresa Adamska, Rafał Górski) w dniu 6 września 2022 r. Po kompostowni oprowadzał go oddelegowany pracownik.

Na II Łódzkim Panelu Obywatelskim Dyrektor ds. Gospodarki Odpadami MPO Łódź, Tomasz Kacprzak, zaprezentował projekt „Łódzkie Centrum Recyklingu” jako nową nazwę kompostowni (istniejącej przy ul. Sanitariuszek). Ogłosił w nim, że planowana jest również biogazownia dla 30% bioodpadów (kuchennych), zbieranych i odbieranych w brązowych pojemnikach w Łodzi.

2.4.4. Instalacje termicznego przekształcania odpadów RDF/preRDF

Na dzień zakończenia raportu, tj. 30 kwietnia 2023 r., w Łodzi nie funkcjonuje instalacja termicznego przekształcania odpadów komunalnych [ITPOK].

Firma Veolia Nowa Energia sp. z o.o. otrzymała pozwolenie na budowę Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych. Owo miejsce byłoby zlokalizowane przy EC₄ (Elektrociepłowni nr 4), przy

ul. J. Andrzejewskiej 5. Obecnie inwestor ubiega się o dofinansowanie budowy ITPOK z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Instalacja miałaby przetwarzać 200 000 Mg/rok odpadów, głównie o kodzie 19 12 12, na energię ciepłą i elektryczną.

Miasto Łódź planuje wybudować drugą spalarnię odpadów o identycznej wydajności, z lokalizacją przy ul. Sanitariuszek (w pobliżu stacji segregacji).

2.4.5. Składowiska

Składowisko balastu przy ul. Zamiejskiej 1, na które kierowane są wyłącznie gruz, ziemia i kamienie, wypełnione jest prawie w całości. Miejsce, które można jeszcze zapełnić, ma powierzchnię 146528 m³ (stanowi 13,8% całości). Składowisko jest zamknięte i przeznaczone do rekultywacji poprzez nasadzenia.

Drugie składowisko odpadów, zlokalizowane przy ul. Kasprowicza, ma powierzchnię kwater I i II 7 ha. Jest w trakcie rekultywacji od 1996 r. Posiada system odgazowania. Teren zielony na jego powierzchni jest skrupulatnie pielęgnowany. Obecnie budowana jest III kwatery – planowany termin zapełnienia jej czaszy i wyrównania terenu to 2026 r. Nawiercone w składowisku studnie gazowe podnoszą się wraz z wypełnianiem czaszy. Zasysany metan spala się w pochodni gazowej, W „Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2021 r.” nie wspomniano nic na temat odcieków ze składowiska odpadów.

2.4.6. Firmy zagospodarowujące większość zebranych i odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy

FBSerwis Wrocław sp. z o.o. – przyjęła do zagospodarowania w procesie odzysku R12 – **81775,0080 Mg**, a w procesie R3, obejmującym stabilizację odpadów – **15804,4200 Mg**.

MPO Łódź sp. z o.o. – przyjęła do zagospodarowania w procesie odzysku R12 – **52532,1120 Mg**

PreZero Recycling Zachód sp. z o.o. – przyjęła do zagospodarowania w procesie odzysku R12 – **32120,1632 Mg**

PreZero Service Centrum sp. z o.o. – przyjęła do zagospodarowania w procesie odzysku R12 – **14098,1300 Mg**

Cztery powyższe firmy zagospodarowały łącznie w procesie odzysku R12 – **196329,8332 Mg** odpadów komunalnych, co stanowi **96%** ich masy ogółem w 2011 r.

2.5. Dzikie wysypiska odpadów

Na obrzeżach Łodzi, w dzielnicach graniczących z terenami zielonymi niezabudowanymi, od lat trwa proceder pozbywania się odpadów przez mieszkańców. Zaśmiecanie terenów podmiejskich jest również efektem pozostawiania tam różnego rodzaju opakowań (i innych odpadów) przez bezdomnych oraz grupy biwakujące.

Katedra Metod i Badań Społecznych Instytutu Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego, rozpoczęła projekt, pod kierownictwem prof. Anny Kacperczyk, pt. „Badanie dotyczące dzikich wysypisk”. Jest to inicjatywa pilotażowa i partycypacyjna, prowadzona z zaangażowaniem mieszkańców Łodzi.

Poniżej prezentujemy interaktywną mapę dzikich wysypisk w Łodzi, utworzoną na podstawie informacji zdjęciowych oraz indywidualnych ankiet. Więcej informacji można znaleźć pod linkiem:

<https://www.dzikiewysypiska.uni.lodz.pl/>

3. EFEKTY GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI W ŁODZI

3.1. Podstawowe wymagania ustawowe dotyczące gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi

Do podstawowych obowiązków samorządów należy osiągnięcie poziomów recyklingu odpadów komunalnych oraz budowlanych, zredukowania ilości składowanych odpadów, w tym redukcji ilości odpadów biodegradowalnych.

Do 2020 roku włącznie obowiązywał w Polsce kreatywny wzór obliczania osiąganego przez gminy poziomu recyklingu. Z uwagi na to, że nie brano pod uwagę całkowitej ilości powstających odpadów komunalnych, arbitralnie przyjmowano udział w nich surowców wtórnych, a do recyklingu wliczano tylko część tzw. odpadów surowcowych (papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne), to w efekcie otrzymywano bardzo dobre rezultaty, sięgające nawet znacznie powyżej 50% recyklingu. Niestety bardzo duża grupa decydentów uwierzyła, że jest to prawdziwy obraz systemu i nie wymaga on dalszych działań, i że Polska niczym nie odstaje od krajów zachodniej Europy.

Rzeczywistość zmieniła począwszy od 2021 r., gdy w całej UE wprowadzono jednolity wzór obliczania osiąganego poziomu ponownego użycia i recyklingu odpadów:

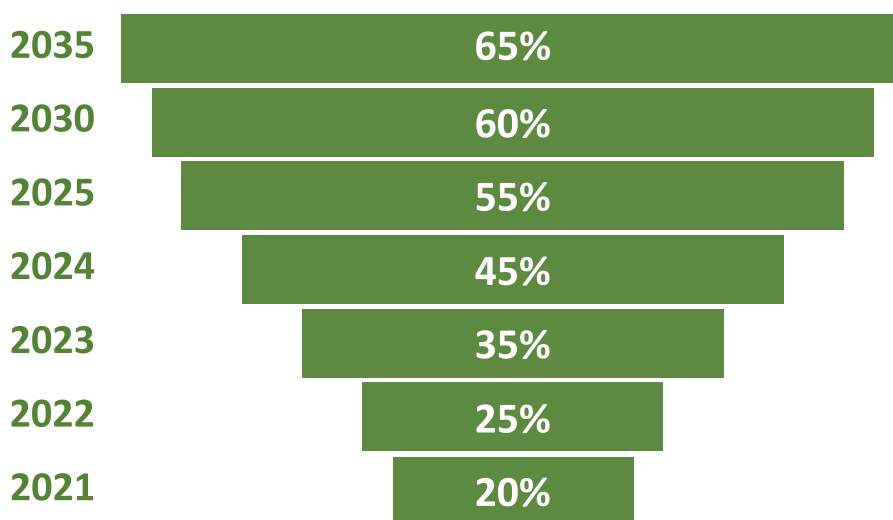
$$\text{poziom ponownego użycia i recyklingu (\%)} = \frac{\text{całkowita ilość odpadów poddana ponownemu użyciu i recyklingowi}}{\text{całkowita ilość wytworzonych odpadów komunalnych}}$$

Zastosowanie tego wzoru, w większości przypadków spowodowało obniżenie wcześniej wykazywanego poziomu recyklingu co najmniej o połowę.

Jeszcze gorzej zaczęły wypadać gminy, które nie posiadają możliwości przetwarzania bioodpadów na pełnowartościowy produkt – kompost. W takich miejscowościach poziom recyklingu często nie przekraczał 20% w dwóch ostatnich latach, nawet pomimo tego, że selektywnie zbierano ponad połowę powstających odpadów komunalnych.

Oprócz unijnych dat rozliczeniowych, ustalonych dla roku 2025, 2030 i 2035, w Polsce przyjęto wskaźniki dla wszystkich kolejnych lat – poziomy recyklingu od 2025 r. mają wzrastać o 1% rocznie.

Wykres 1. Wymagane poziomy ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, zgodnie z art. 3b. ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

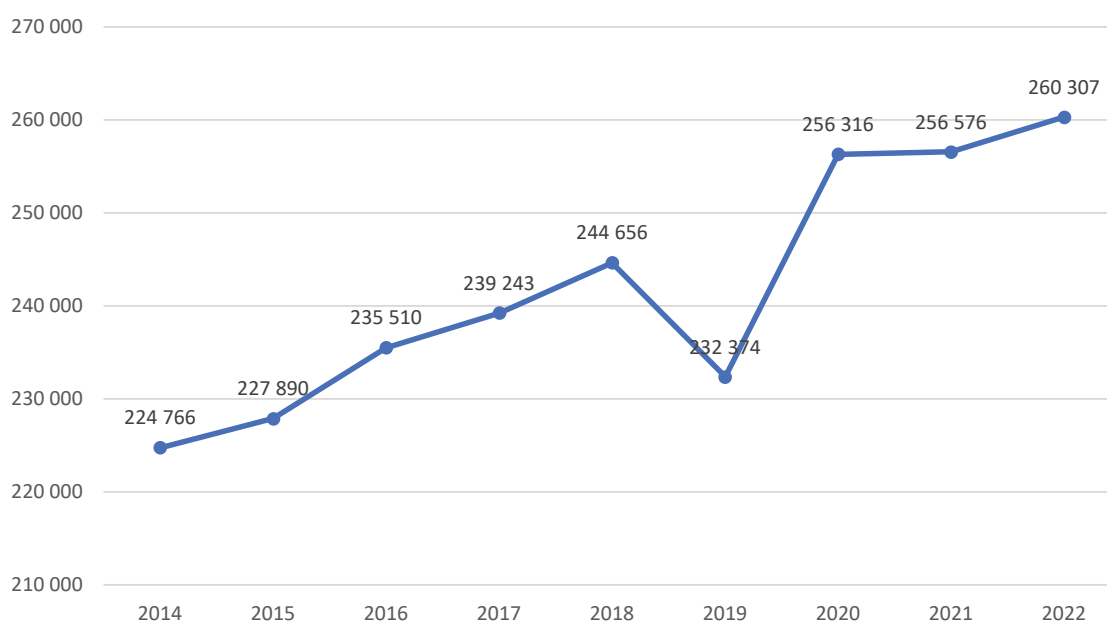
Znowelizowana w 2018 r. dyrektywa ramowa o odpadach wprowadziła nowy cel redukcji odpadów składowanych, który ustalono na 10% w stosunku do całkowitej ich ilości powstających w danym kraju w 2035 r. W krajowej ustawie o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, w art. 3b. ust. 2a, zapisano także cele pośrednie: 30% wagowo – za każdy rok w latach 2025–2029 oraz 20% wagowo – za każdy rok w latach 2030–2034.

3.2. Gospodarka odpadami komunalnymi w Łodzi w latach 2014–2022

W ciągu 9 lat funkcjonowania ustawowo zdefiniowanego systemu komunalnego, czyli od roku 2014, ilość odpadów komunalnych w Łodzi zwiększyła się o 13,65% – o blisko połowę mniej niż w całym kraju. Zapewne jedną z przyczyn mniejszego wzrostu ilości odpadów ma stały spadek liczby mieszkańców, wynosząc w ostatnich latach od 0,7 – 0,8% rocznie, a w całym wspomnianym okresie o 9,2%.

Głównymi przyczynami wzrostu ilości odpadów jest bogacenie się społeczeństwa, a tym samym zwiększona konsumpcja, programy socjalne typu 500+ oraz doszczelnienie systemu kontroli i raportowania o wytwarzanych odpadach.

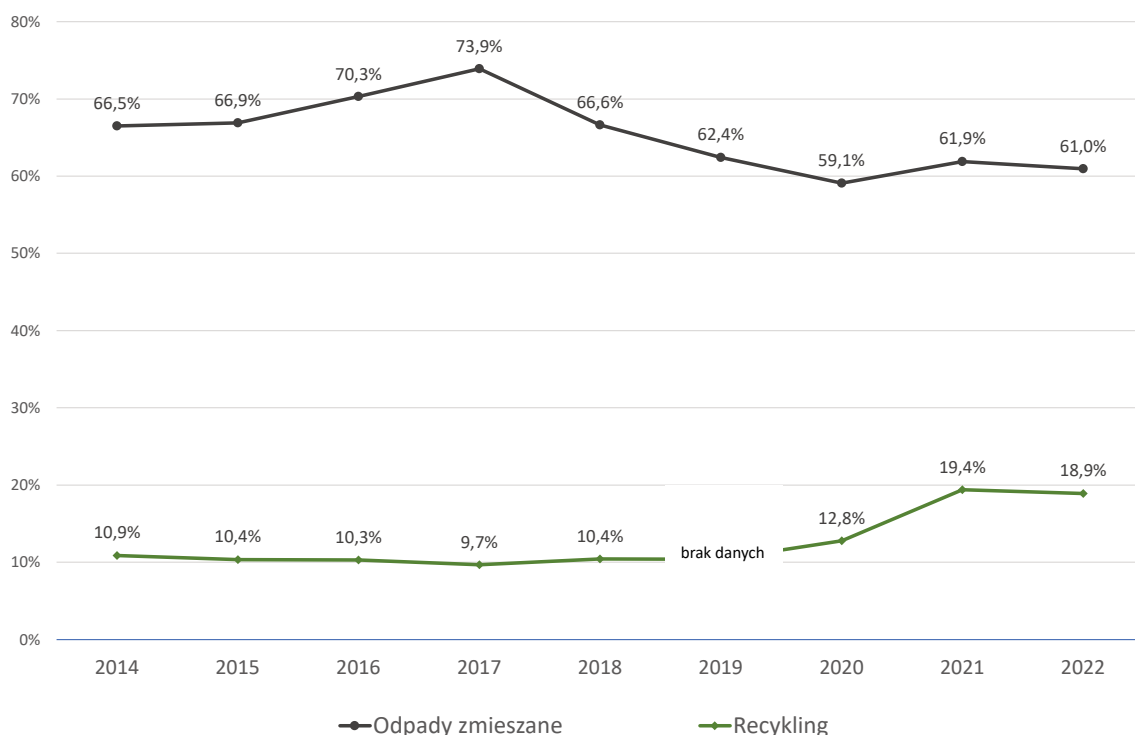
Wykres 2. Ilość odpadów komunalnych (Mg/r) wytwarzanych w Łodzi w latach 2014–2022.

Źródło: roczne analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi.

Dane z tego okresu wskazują, że w Łodzi nie przykładano większej uwagi do poprawy systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Wynika to z porównania ilości odpadów zmieszanych do zbieranych selektywnie oraz osiąganego poziomu recyklingu. Oby ten ostatni wzrastał, konieczne jest systematyczne zmniejszanie ilości odpadów niesegregowanych i zwiększanie poziomu i jakości segregacji u źródła.

Wykres 3. Procent odpadów zmieszanych oraz poddawanych recyklingowi w Łodzi w latach 2014–2022 (dane w zaokrągleniu). Źródło: roczne analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi oraz skorygowane sprawozdania do marszałka województwa łódzkiego.

Przedstawiony na powyższym wykresie osiągnięty poziom recyklingu został obliczony obecnie obowiązującym wzorem oraz uwzględnia masę odpadów zielonych przekazywanych do kompostowni ZGO, mimo iż bioodpady nie były formalnie ujęte w tej statystyce do roku 2020 włącznie.

Wprowadzenie w 2020 r. 5-pojemnikowego systemu selektywnej zbiórki nieznacznie wpłynęło na poprawę poziomu recyklingu, głównie za sprawą wydzielenia części bioodpadów kuchennych – dzięki temu zwiększyły się nieco możliwości wysortowania surowców z odpadów zmieszanych. Można jednak zauważyć, że ogólny poziom segregacji zmienił się jedynie marginalnie i nadal negatywnie wpływał na możliwość zrealizowania przez Łódź wymaganych ustawowo poziomów ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Jednym z istotnych czynników wpływających na niski poziom i jakość segregacji odpadów w Łodzi ma charakter zabudowy w mieście. Według danych przekazanych przez Urząd Miasta, ponad 86% mieszkańców zamieszkuje w zabudowie wielorodzinnej – blokach i kamienicach.

„Anonimowość” odpadów, odpowiedzialność zbiorowa i brak obecnie rzeczywistej możliwości indywidualnej kontroli segregacji odpadów prowadzonej przez poszczególnych mieszkańców tego rodzaju zabudowy, w całym kraju skutkuje nie tylko jej niską efektywnością, ale i bardzo powolnym procesem jej poprawy – niestety dotychczas zbyt wolnym w stosunku do wyznaczonych celów recyklingu.

Należy również wziąć pod uwagę, że poziom segregacji odpadów nigdy nie jest równy osiąganemu poziomowi recyklingu, z uwagi na konieczność odseparowania zanieczyszczeń, niedoskonałości urządzeń sortujących, strat materiałowych oraz braku odbiorców niektórych surowców, także z powodu ich niskiej jakości przy miernym poziomie segregacji odpadów u źródła. Z kolei z odpadów zmieszanych nawet nowoczesne sortownie są w stanie odzyskać średnio 6% surowców nadających się do recyklingu. Pozostałe odpady trafiają na składowisko lub do spalania.

Aby zrealizować rosnące wymagania dotyczące recyklingu, poziom segregacji powinien być wyższy o co najmniej 10%, a w obecnych warunkach krajowych o co najmniej 20% niż wyznaczony ustawowo poziom recyklingu w danym roku i to przy założeniu, że gmina posiada całą niezbędną i efektywną infrastrukturę do przetwarzania odpadów oraz priorytetem jest maksymalizacja odzysku odpadów do recyklingu. Poprawa stanu systemu wymaga intensywnych i stałych działań informacyjno-edukacyjnych oraz kontrolnych ze strony Urzędu Miasta oraz firm odpowiedzialnych za selektywny odbiór odpadów i oczywiście zrozumienia, utrwalenia nawyku oraz dyscypliny mieszkańców w poprawnej segregacji odpadów. W rezultacie, jeśli nie nastąpi obniżenie kosztów zagospodarowania odpadów, to przynajmniej będzie możliwe zahamowanie wzrostu opłat ponoszonej przez mieszkańców.

3.2.1. Analiza efektów systemu gospodarki odpadami w 2022 roku

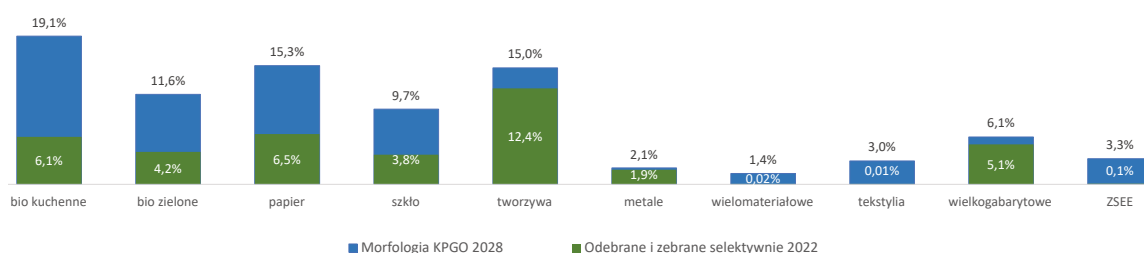
Statystyczny mieszkaniec Łodzi wytworzył 438 kg odpadów komunalnych w 2022 r. Jest to ilość porównywalna do innych krajowych miast tej skali, ale według wstępnych danych GUS o 83 kg wyższa niż średnia krajowa.

Z wytworzonych 260 456,81 ton odpadów komunalnych 39,07% zostało odebranych i zebranych selektywnie. Na wykresie 4 przedstawione jest

porównanie udziału procentowego głównych strumieni surowcowych w odpadach komunalnych, jaki został oszacowany dla miast skali Łodzi w Krajowym planie gospodarki odpadami (KPGO 2028) w relacji do ilości odpadów zebranych selektywnie w mieście. Według wiedzy ISO w Łodzi nie prowadzono w ostatnich latach badań morfologii odpadów, a przynajmniej tego typu analiza nie jest publicznie dostępna.

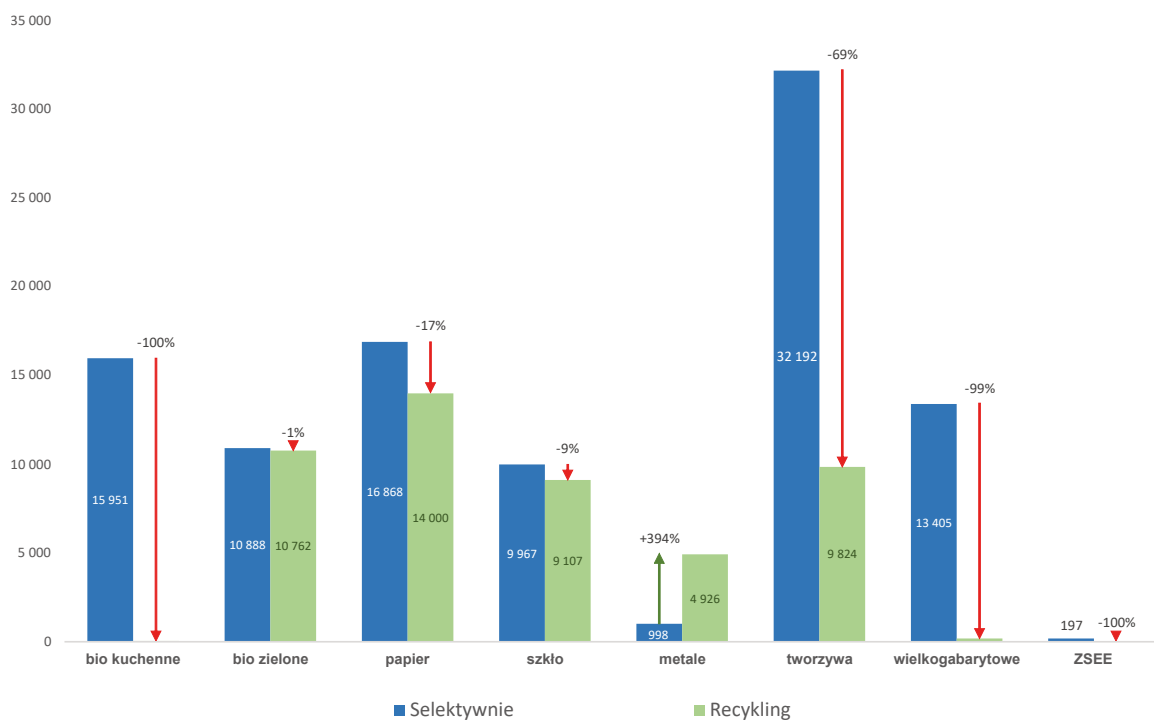
Według danych zamieszczonych w KPGO 2028 wybrane surowce stanowią 86,6% całego strumienia powstających odpadów komunalnych. Natomiast w Łodzi wysegregowano ich 40,1% w 2022 r. Stąd jasno wynika, że potencjalnie istnieje możliwość zwiększenia poziomu segregacji wybranych odpadów komunalnych o ponad 46%. Szczególnie istotne znaczenie dla zrealizowania wymagań dotyczących recyklingu będą miały bioodpady kuchenne, zielone i papier, z uwagi na ich proporcjonalnie duży udział. W przypadku szkła, częściowo tworzywa sztucznych i metali obecne proporcje ulegną zmianie w skutek wprowadzenia systemu kaucyjnego na opakowania po napojach. Ostateczna forma i zakres przepisów w tym zakresie nie są jeszcze znane.

Wykres 4. Porównanie udziału procentowego głównych strumieni surowcowych w odpadach komunalnych według Krajowego planu gospodarki odpadami (KPGO 2028) w relacji do ilości odpadów zebranych selektywnie w Łodzi.

Jak wspomniano już w poprzednim rozdziale, nie wszystkie odpady zebrane selektywnie trafią ostatecznie do recyklingu. Tak sytuacja ma miejsce także w Łodzi, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Porównanie ilości odpadów komunalnych zebranych selektywnie do ilości odpadów komunalnych przekazanych do recyklingu w 2022 r. (dane w zaokrągleniu). Źródło: skorygowane sprawozdania do marszałka województwa łódzkiego.

Wykres powyższy obrazuje kilka problemów. Całkowicie zmarnowano wysiłek mieszkańców segregujących bioodpady kuchenne, bowiem tylko 8 ton z 15 951 odebranych selektywnie trafiło do instalacji, która mogła wytworzyć z nich pełnowartościowy produkt – kompost. Wszystkie pozostałe zostały przekazane do zakładów, w których zostały poddane biologicznej stabilizacji (w celu zredukowania emisji metanu), nie mogły zostać wliczone do poziomu recyklingu i ostatecznie trafiły na składowiska.

Warunki wliczenia przetworzonych bioodpadów do recyklingu określa § 6 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Przepis ten stanowi, że bioodpady mogą być wliczone do poziomu recyklingu tylko wówczas, gdy w wyniku ich przetwarzania tracą status odpadu i stają się produktem, co jest możliwe tylko wówczas, gdy instalacja posiada odpowiednią decyzję ministra rolnictwa na wytwarzanie nawozu, środka poprawiającego właściwości gleby lub podłoża do upraw. Niestety zakłady, do których kierowano te bioodpady nie spełniają wymagań do uzyskania stosownej decyzji ministra rolnictwa.

Problem marnowania dużej liczby odpadów występuje również w przypadku odpadów wielkogabarytowych. Potencjalnie część z nich nadaje się do powtórnego użycia – wprost lub po mniejszych i większych zabiegach renowacyjnych lub naprawczych oraz do recyklingu, jako odpady drewna, metali i w najmniejszej proporcji szkła. W Łodzi niemal wszystkie te odpady są mielone i wytwarza się z nich „paliwo”. Być może tylko 1% trafia do odbiorców w postaci drewna i metali, ale nie ma pewności, czy tak faktycznie się dzieje, gdyż w sprawozdaniu do BDO nie sposób jednoznacznie określić źródła odpadów poddanych recyklingowi – na wykresie odpady drewna przyporządkowano do odpadów wielkogabarytowych, gdyż nie były wykazane osobno poza opakowaniami z drewna.

Mimo rozstawienia wielu pojemników na zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (ZSEE) zebrano niewielką jego ilość. Prawdopodobnie większy strumień tych surowców trafia do zagospodarowania poprzez handel, gdzie można je zwrócić przy zakupie nowych urządzeń. W sprawozdaniu nie wykazano aby jakakolwiek część zebranych tego rodzaju odpadów trafiła do recyklingu. Jest to problem nie tylko Łodzi, ale całego kraju. Firmy odbierające te odpady wykazują je jedynie w procesie R12, co jest nieprawdziwą informacją w odniesieniu do całego strumienia zebranego selektywnie i uniemożliwia wliczenia choćby części do osiągniętego poziomu recyklingu.

Zaskakuje relatywnie bardzo duża ilość segregowanych tworzyw sztucznych. W porównaniu do miast o podobnej wielkości jest ona wyższa nawet sześciokrotnie. Nie dziwi natomiast proporcja ilości odpadów tworzyw sztucznych przekazanych do recyklingu – mieści się ona w typowym przedziale 30 do maksymalnie w rzadkich przypadkach 50% w stosunku do zebranych selektywnie. Uzależniona jest od zakresu odzyskiwanych rodzajów tworzyw sztucznych, efektywności sortowni oraz możliwości realnego zbytu wysortowanych surowców.

W przypadku papieru jego odzysk do recyklingu jest nieco poniżej typowego zakresu efektywności sortowni i strat materiałowych. Tu przyczyną może być również gorsza jakość segregacji u źródła – większa ilość zanieczyszczeń w niebieskich pojemnikach i/lub niezabezpieczenia ich przed wpływem opadów atmosferycznych.

Wielokrotnie większa ilość wysortowanych do recyklingu metali w porównaniu do zebranych selektywnie wynika ze stosunkowo łatwego ich odzysku na liniach sortowniczych, także w przypadku odpadów zmieszanych.

Podobnie jak w 2021 r. sprawozdanie do BDO za 2022 r. posiłkuje się „kreatywną księgowością”, aby wykazać wyższy poziom recyklingu niż w rzeczywistości. Dotyczy to możliwości uwzględnienia bioodpadów kuchennych w wykazanym poziomie recyklingu.

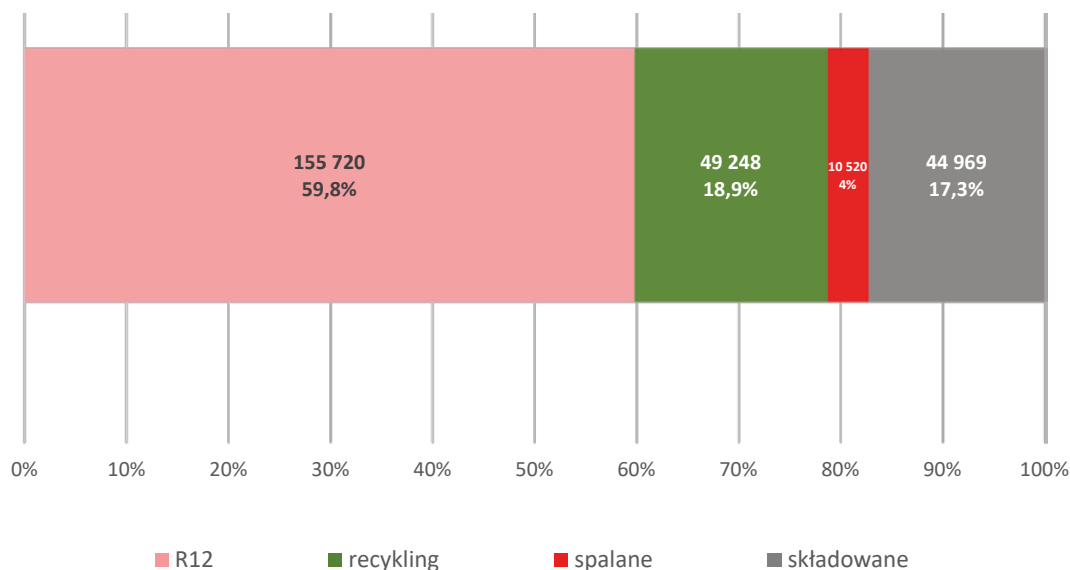
Tabela 1. Wymagane i osiągnięte przez Łódź poziomy ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w latach 2021 i 2022.

Rok	Wymagany poziom ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Wykazany w BDO poziom ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Zgodny z przepisami poziom ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
2021	20%	21,03%	19,39%
2022	25%	23,85%	18,91%

Brak osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu skutkować będzie nałożeniem na miasto kary. Zdaniem ISO jej wysokość wyniesie ok. 434 000 zł za 2021 r., natomiast za 2022 r. osiągnie ponad 4,5 mln zł.

Poniższy wykres podsumowuje sposób zagospodarowania wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych w 2022 r.

Wykres 6. Sposób zagospodarowania wytworzonych w Łodzi odpadów komunalnych w 2022 r. Źródło: skorygowane sprawozdania do marszałka województwa łódzkiego.

Podobnie jak w 2021 r. największy udział przypada odpadom poddany procesowi odzysku R12, co w istocie oznacza, że nie wiadomo jak ostatecznie te odpady zostały zagospodarowane. Zdaniem eksperta współpracującego z ISO, proces ten w ogóle nie powinien mieć zastosowania w sprawozdaniach gminnych, a jedynie w danych raportowanych przez instalacje przetwarzania odpadów, gdy dochodzi do wstępnego rozsortowania odpadów, które są następnie przekazywane do kolejnej instalacji w celu ich recyklingu, składowania lub spalania. Sprawozdania gminne powinny uwzględniać wyłącznie ostateczny sposób zagospodarowania odpadów oraz proces R13 zdefiniowany jako *magazynowanie odpadów poprzedzające którykolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1–R12 (z wyjątkiem wstępnego magazynowania u wytwórcy odpadów)*. Niestety taki sposób raportowania dopuszcza Ministerstwo Klimatu i Środowiska i nie reaguje na wnioski o zmianę tej niewłaściwej praktyki. Co więcej, w KPGO 2028 zamieszczono informację pokazującą, że proceder ten dotyczył ponad 70% odpadów komunalnych powstających całym krajem! Zatem pod tym względem Łódź plasuje się nieznacznie lepiej w porównaniu do krajowej średniej statystycznej.

Do spalania trafiły zarówno odpady pozostające po sortowaniu odpadów zebranych selektywnie i mieszanych oraz przeterminowane leki.

Podobnie do składowania przekazano odpady pozostałe po sortowaniu odpadów zebranych selektywnie oraz zmieszanych, które spełniają wymagania dotyczące ich 'palności', tzn. ciepło ich spalania nie przekracza 6 MJ/kg.

4. Diagnoza

4.1. Uwagi ogólne do systemu BDO i sprawozdawczości

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że duża część odpadów – ok. 2/3 – wędruje z Łodzi na Dolny Śląsk (w okolice Wrocławia). Następnie odpady resztkowe powstające po procesie MBP (system R12) wiezie się są do Kamińska pod Bełchatów (trasa o długości ok. 642 km). Pozostałe odległości transportu łódzkich odpadów wahają się w granicach ok. 250 km od Łodzi. Takie koszty wliczane są w cenę opłat za odbiór odpadów od mieszkańców.

Trzeba również zauważyć, że firmy obsługujące odbiór, przygotowanie, poddawanie odpadów recyklingowi (w określonych procesach) są często powiązane kapitałowo. Przykład to spółki-córki grupy FBSerwis S.A. Mowa o:

- FBSerwis Wrocław;
- FBSerwis Dolny Śląsk;
- FBSerwis Kamiński;
- FBSerwis Odbiór;

Różnią się od siebie pod względem przeznaczenia. Spółka transportowa FB Odbiór wiezie odpady z Dolnego Śląska do FBSerwis Kamińska. FBSerwis Wrocław czy FBSerwis Dolny Śląsk przyjmują je do zagospodarowania. Następnie, po segregacji i przygotowaniu do recyklingu, powstają odpady nienadające się do dalszego przetwarzania. Każde przekazanie odpadów między spółkami łączy się z dodatkowymi kosztami transportu i przetworzenia. Grupa kapitałowa zarabia na takim sposobie gospodarowania odpadami bardzo dużo, ale to mieszkańcy Łodzi płacą za każdą z wymienionych operacji.

Kolejną istotną sprawą jest duża ilość zmieszanych (niesegregowanych) odpadów w stosunku do selekcyonowanych u źródła. Przykładem przyczyny niezależnej od mieszkańców jest stan ciągłych remontów dróg i ulic w Łodzi. Podczas prac budowlanych śmieciarki nie mają dojazdu do posesji, a mieszkańcy muszą wystawić kontenery do wrzucania wszystkich

swoich odpadów (razem, dowolny materiał). Mieszanie następuje właśnie u źródła.

Wydaje się jednak, że chaos w gospodarce odpadami to bolączka nie tylko mieszkańców Łodzi. Panuje on na szczeblu krajowym – zarówno w organizacji metod prowadzenia edukacji, sposobów odbioru odpadów z posesji i przemieszczania ich do stacji przeładunkowych, jak i w ciągłych zmianach prawnych, dotyczących sposobów przekształcania i zagospodarowania odpadów.

Najlepszy efekt segregacji odpadów u źródła wykazują obszary mało zurbanizowane, osiedla domów jednorodzinnych.

4.2. Uwagi ogólne do sposobów zagospodarowania odpadów

Opis sposobów zagospodarowania odpadów w procesach R i D – opisanych w pkt. 3.2. – jest znaczący dla firm prowadzących instalacje. Daje on dużą swobodę przy stosowaniu mechanizmu, jak i możliwość przekazywania odpadów z jednej instalacji do drugiej, w zależności od ich mocy przerobowych. Nie mamy natomiast wiedzy, co dalej dzieje się z odpadami poddanymi procesowi R12 w instalacjach MBP. Osoby prowadzące monitoring – na dobrą sprawę – nie wiedzą, jaka jest końcowa lokalizacja i sposób zagospodarowania odpadów w procesie R12.

Istnieje również problem z unieszkodliwianiem lub/i termicznym przekształcaniem odpadów RDF/preRDF, powstających w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP). Z uwagi na zakaz składowania frakcji palnej, która stanowi znaczny w nich udział, odpady te są magazynowane do czasu możliwości przekazania ich do spalarni lub cementowni. Według portali branżowych zaledwie 15% wytworzonej w ten sposób resztkowej frakcji odpadów trafia do spalarni. RDF jest również paliwem, używanym w wielu polskich cementowniach. Magazynowanie tych frakcji grozi samozapłonem, co zdarzyło się już nieraz. W Polsce funkcjonuje dziewięć spalarni odpadów tego typu. Największa, po rozbudowie obecnej, będzie uruchomiona w Warszawie.

Kiedy odpady z Łodzi transportuje się poza granicę miasta do instalacji MBP, jest niemal stuprocentowo pewne, że są mieszane z odpadami

z innych gmin. Wszystko zależy od mocy przerobowych instalacji, do których kieruje się odpady. To, co stanie się z nimi po przejściu procesów w instalacjach MBP, jest już sprawą ekonomii firm, działających dla zysku. Nie da się ukryć, że większość z odpadów po prostu mieli się dla uzyskania RDF/preRDF, które z kolei, za określoną opłatą, przyjmuje się do instalacji spalania lub magazynuje. Odpady RDF/preRDF mogą stać się „alternatywnym paliwem”. Za przyczyną lobbingu spalarniowego „wchodzi one w modę”. Dzieje się to w aktualnej sytuacji sztucznego zawyżania na rynku cen węgla kamiennego i fałszywego wstrzymania jego podaży na rynek polski. Poziomy recyklingu, zgodnie z wymogami UE, rosną. Frakcje palne w takich odpadach, jak papier, tektura, opakowania z tektury, drewna, plastiku, będą malały wraz z koniecznością osiągnięcia tych pułapów. Obecny system gospodarki odpadami na terenie gminy Łódź nie odpowiada ilości wytwarzanych tutaj odpadów komunalnych. Prowadzony system gospodarki odpadami wymaga odpowiedniej infrastruktury, której brakuje.

4.3 Budowa ITPOK w gminie Łódź

Budowa rusztowej spalarni odpadów w Łodzi nie rozwiązuje w żaden sposób obecnych problemów gospodarki odpadami (bez względu na rozpatrywane czy zaakceptowane przez UMŁ lokalizacje).

W miejsce odpadów komunalnych i w wyniku prostego spalania śmieci na ruszcie, w dużej masie powstają odpady stałe oraz gazy spalinowe. Ilość tych pierwszych to ok. 30% z 1 Mg odpadów. Emisja gazów spalinowych to zaś 4 Mg/1 Mg odpadów. Można zatem uznać, że w procesie spalania pozbywamy się 1 Mg odpadów komunalnych, a spalarnia produkuje ponad 4 Mg odpadów. To oznacza, że w owym miejscu zachodzi zamiana dużej ilości mało toksycznych śmieci w nieco mniejszą ilość silnie trujących żużli i ścieków. Reszta materii idzie w atmosferę.

Obecność w odpadach substancji organicznych o charakterze nienasyconym, czyli zawierających w cząsteczce podwójne lub potrójne wiązania węgiel-węgiel, powoduje, że w temperaturze ok. 500–800°C zachodzi reakcja syntezy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) należą do jednych z najbardziej niebezpiecznych substancji w środowisku. Wiele z nich, jak np. benzo(α)piren, benzo(α)antracen, benzo(k)fluoranten, dibenzo(a,h)antracen, indeno(1,2,3-c,d)piren zaliczane są przez Międzynarodową Agencję

Badań nad Rakiem (IARC) do substancji o udowodnionym działaniu kancerogennym.

Gdy w spalanych odpadach znajduje się wiele elementów zawierających metale, podczas procesów spalania odbędzie się ich emisja do atmosfery. Owe metale zawarte są głównie w pyłe i w żużlu. W ostatnich latach przeprowadzono szczegółowe badania na temat szczegółowego podziału tych substancji między żużel, popioły lotne, pył z systemów odpylania spalarni, pył emitowany do atmosfery. Są metale, które mają zdolność do samodzielnej emisji w postaci par (np. rtęć, arsen, selen, częściowo kadm). Inne substancje natomiast wiązane są głównie w żużlu i pyłe (chrom, kobalt, nikiel, mangan, miedź, tal czy wanad).

Kolejnym źródłem zanieczyszczeń, jakie mogą się pojawić podczas spalania odpadów, jest obecność związków chloru (organiczne i nieorganiczne). To im spalarnie zawdzięczają swoją złą „sławę”. Są to polichlorowane dibenzo-p-dioksyny i polichlorowane dibenzofurany. Nazwy te określają całą grupę związków obejmujących 75 polichlorowanych dibenzo-p-dioksyn i 135 polichlorowanych dibenzofuranów.

Źródło powyższych informacji pochodzi z opracowania członka Panelu ekspertów Centrum Zrównoważonego Rozwoju – dr inż. Zbigniewa Fidrycha, fizyko-chemika, absolwenta Politechniki Gliwickiej. Uczestniczył on już w III Panelu Dyskusyjnym z cyklu dyskursów pt. „Czym jest ITPOK?” w dniu 8 lutego 2011 r. w Szkole Podstawowej nr 205 przy ul. Dąbrówki 1 w Łodzi.

Materiał jest zarchiwizowany w dokumentacji CZR w dziale „konsultacje społeczne”. Warsztaty były przeprowadzone w 2011 r. przez firmę Bring Moore na zlecenie UMŁ, jako wystąpienie eksperta na tym panelu.

Analiza – „Aspekty środowiskowe spalarni odpadów Veolia Nowa Energia sp. z o.o., która uzyskała pozwolenie na budowę PMŁ (Prezydent Miasta Łodzi) w oparciu o Decyzję nr 51/U/2010” – opracowana przez Teresę Adamską na potrzeby dołączenia dowodów niezgodności zapisów, zawartych w tej decyzji, z zapisami Ponowionego Raportu o Oddziaływaniu na Środowisko. Celem jest zaskarżenie w SKO i WSA.

W cudzysłów ujęto cytaty z decyzji i raportu:

1. Paliwo, jakim są zmielone odpady klasyfikowane jako RDF/preRDF, to nic innego jak zmielone zmieszane odpady i pochodzące z sortowania odpadów komunalnych zbieranych selektywnie. Nie ma możliwości żadnego ustalenia, czy ujednoczenia składu takiego „paliwa”. Oznacza to, że żaden model matematyczny ani żadne inne obliczenie składu emisji, nie ma podstaw w przypadku spalania tych „paliw. Informacja podana przez inwestora, że standardy emisji będą utrzymywane w normach określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska, jest wiadomością nie do udowodnienia – będą trwać dopóty, dopóki inwestycja nie powstanie, a trujące gazy odlotowe i toksyczne odpady stałe nie staną się faktem. Naczelna zasada ochrony środowiska mówi o unikaniu powstawania odpadów, ograniczaniu ich powstawania, możliwości ich ponownego gospodarczego wykorzystania. Rusztowa spalarnia odpadów nie wypełnia żadnego z tych zapisów.

Co powstanie ze spalania 1 tony odpadów typu RDF?

Odpady stałe (popioły lotne, popioły, żużle) – 30% – ok. 300 kg:

Spalarnia w ECIV zgodnie z raportem OOS będzie spalała ok. 200 000 ton/rok zmielonych odpadów, co da – podług postanowienia RDOŚ – 62 294 Mg/rok pyłów, popiołów i żużli. Następuje konieczność wywiezienia ich poza teren ECIV z uwagi na brak terenów do ich składowania, co zostało wskazane w postanowieniu RDOŚ, Znak: WOOŚ.4222.7.2020.DKr.13 z dnia 27 sierpnia 2021 r.

Odpady stałe z oczyszczania spalin odlotowych:

„19 01 07 – najlepiej magazynować w zasobnikach (192 Mg przy gęstości 320 kg/m³), a następnie przekazywać uprawnionym podmiotom (do suchych kopalni soli potasowych czy magnezowych, lub innych wyrobisk soli w Polsce, lub za granicą).

Pyły z kotłów zawierające substancje niebezpieczne:

„19 01 15 – najlepiej magazynować w zasobnikach (92 Mg przy gęstości 320 kg/m³) i zagospodarowywać jw.”.

Żużle i popioły bez zawartości substancji niebezpiecznych:

„19 01 12 – (ok. 62 010 Mg/rok – strumień przed procesem waloryzacji i sezonowania, żużel wilgotny – ok. 20 % wilgoci; strumień żużla z obydwu linii technologicznych 7950 kg/h – magazynować w przyzmię w hali waloryzacji i sezonowania żużla, w miejscu o całkowitej poj. 2862,2 Mg przy gęstości 1100 kg/m³, a następnie kierować do procesu waloryzacji i sezonowania żużla w procesie R12”.

Daje to 12 459 5-cio tonowych siodłowych samochodów w ciągu roku, które muszą dojechać do ECIV oraz wywieźć odpady stałe poprocesowe w godzinach od 8.00 do 16.00 – tej poza teren ECIV. Natężenie ruchu pojazdów przyjeżdżających po odpady i wywożących je wyniesie ok. 9 pojazdów na godzinę.

Dowóz odpadów, który również odbywać się będzie w godzinach 8.00 do 16.00, to kolejne 110 siodłowych pojazdów 5 – tonowych. Natężenie ruchu tych pojazdów wyniesie ok. 27 km/h.

Łączna ilość 5-cio tonowych pojazdów wyniesie 36 szt./h.

Tak duża ilość kursów spowoduje degradację nawierzchni (koleiny) oraz znaczącą emisję spalin (w tym dioksyn) do powietrza, zanieczyszczając je w sposób stały i wieloletni. Toksynami będą oddychać głównie mieszkańcy Widzewa i Olechowa. Zanieczyszczenia nałożą się również na tło w całym mieście. Biorąc pod uwagę kapitał założycielski spółki – inwestora – w wysokości 5000 zł, pojawia się pytanie, kto poniesie koszty napraw i remontów dróg dojazdowych do ECIV (niszczonych w szybkim tempie). Mając taki kapitał, inwestor przez wiele lat może wykazywać straty i nie posiadać żadnych środków, w tym również odszkodowawczych.

Dane, przytoczone w wydanej decyzji, przez RDOŚ, są zmanipulowane i nie uwzględniają tonażu ciągników siodłowych. Oto cytat:

„Dobową ilość samochodów ciężarowych wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu ITPO przyjęto na poziomie 54 szt. W lutym 2020 r zostały wykonane pomiary natężenia ruchu wraz z wyznaczeniem średniego dobowego ruchu w roku w rejonie skrzyżowania ulic Puszkina i Jadzi Andrzejewskiej. Pomiary przedstawiono w załączniku 14 do uzupełnienia raportu ooś. Wynika z nich, że średni dobowy ruch na ul. Puszkina wynosi 19370 poj./dobę, czyli 54 poj./dobę ruch związany z planowanym przedsięwzięciem stanowi 0,28 % średniego dobowego ruchu na ul. Puszkina. W przypadku ul. Jadzi Andrzejewskiej

średni dobowy ruch wynosi 1682 poj./dobę, czyli 54 poj./dobę ruch związany z planowanym przedsięwzięciem stanowi 3,2% średniego dobowego ruchu na ul. Jadzi Andrzejewskiej. Ruch pojazdów związanych z planowanym przedsięwzięciem stanowi nieznaczny udział w istniejącym średnim dobowym ruchu na ul. Puszkina i ul. Jadzi Andrzejewskiej i w związku z tym nie przyczyni się do pogorszenia nawierzchni tych dróg¹. *Pisownia w cytacie oryginalna.

Gazy spalinowe wysoce toksyczne w ilości 199 ton/h

Zostało to wpisane w ponowiony raport OOS wykonany dla Veolia Nowa Energia sp. z o.o., z kapitałem założycielskim 5000 zł.

Jak czytamy w decyzji RDOŚ:

„W fazie eksploatacji przedsięwzięcia zachodzić będą następujące emisje do powietrza:

- emisja zorganizowana produktów termicznego przekształcania odpadów – emisja pyłu (w tym pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}), Lotnych Związków Organicznych (tj. całkowitego LZO rozumianego jako całkowita zawartość lotnych związków organicznych, wyrażona jako węgiel w powietrzu – tożsama z całkowitym węglem organicznym TOC), chlorowodoru, fluorowodoru, dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, metali ciężkich (kadm, tal, rtęć, antymon, arsen, ołów, chrom, kobalt, miedź, mangan, nikiel, wanad), dioksyn i furanów (PCDD/F) oraz dioksynopodobnych PCB; w wyniku pracy instalacji redukcji tlenków azotu (SNCR) zachodzić będzie również emisja amoniaku,
- emisja zorganizowana produktów energetycznego spalania oleju opałowego lekkiego podczas rozruchu instalacji – emisja pyłu (w tym pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}), dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu,
- emisja zorganizowana pyłu (w tym pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}) z zasobników odpadów procesowych (lotnego popiołu i pozostałości z oczyszczania spalin) oraz wyrzutni wentylacji hali waloryzacji żużla,
- emisja zorganizowana produktów energetycznego spalania oleju napędowego w awaryjnym agregacie prądotwórczym – emisja pyłu (w tym pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}), dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu,
- emisja produktów spalania paliwa w silnikach samochodów, poruszających się po drogach wewnętrznych i placach manewrowych,

---

¹ Forma zgodna z oryginałem.

dowożących do Zakładu odpady do termicznego przekształcenia i materiały eksploatacyjne oraz wywożących odpady – głównie emisja tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, pyłu (w tym pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}) oraz węglowodorów; zanieczyszczenia te odprowadzane będą w sposób niezorganizowany,

- emisja produktów spalania paliw w silnikach maszyn roboczych: zakłada się pracę jednej ładowarki i dwóch wózków widłowych – głównie emisja tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, pyłu (w tym pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}) oraz węglowodorów; zanieczyszczenia te będą wprowadzane do powietrza w sposób niezorganizowany,
- emisja niezorganizowana węglowodorów alifatycznych z operacji tankowania ładowarki olejem napędowym,
- emisja ze spalania paliwa w silnikach samochodów poruszających się po drogach wewnętrznych i placach manewrowych, dowożących do Zakładu odpady do termicznego przekształcenia i materiały eksploatacyjne oraz wywożących odpady – głównie emisja tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, pyłu (w tym pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}) oraz węglowodorów; zanieczyszczenia te odprowadzane będą w sposób niezorganizowany”². *Pisownia w cytacie oryginalna.

Poza ww. emisjami do powietrza – w skład toksyn wyrzucanych przez komin spalarni – wejdzie jeszcze heksachlorobenzen (HCB), którego wzrost, w ostatnich latach, zanotowano w wyniku wzrastającej liczby instalacji otwartego spalania odpadów (źródło: *Krajowy Bilans Zanieczyszczeń 2020 – raport syntetyczny*, str. 28).

Można zatem uznać, że do powietrza wydzielane są duże ilości kancerogennych związków, które poza unoszeniem się (to powoduje ich wdychanie przez ludzi i zwierzęta), osiadają na glebie, wnikają w ziemię i trafiają do żywności poprzez uprawy zbóż i warzyw.

Ani jeden filtr nie doczyszczcza spalin przy otwartym spalaniu rusztowym. Filtry suche tkaninowe (worki) spalane są powtórnie z odpadami niebezpiecznymi. Monitorowanie wielkości emisji poprowadzi inwestor – przedsiębiorca – w którego interesie jest kierowanie spalarnią z określonym, założonym zyskiem i – oczywiście – bez przekraczania norm emisji. Udowodnienie, iż nie wypełnia on odgórnych nakazów czy wpływa na pogorszenie stanu zdrowia mieszkańców Łodzi (po powstaniu i uruchomieniu

---

² Forma zgodna z oryginałem.

spalarni) będzie bardzo trudne, a może nawet niemożliwe. Otóż tylko ta firma, która realizuje zlecenie Veolii Nowa Energia sp. z o.o., ma prawo wstępu na teren prywatnego przedsiębiorcy. Żadne inne przedsiębiorstwo czy społeczna organizacja, które posiada odpowiednią aparaturę pomiarową, nie dostanie się tam. Poza tym, jak wcześniej wspomniano, strumień wydostających się spalin będzie nieustabilizowany (z uwagi na niestałość składu spalanych odpadów) – to wiąże się z niemożnością skutecznego wychwycenia niebezpiecznych substancji w gazach odlotowych.

Decyzja wydająca pozwolenie na budowę, zatwierdzona przez Prezydenta Miasta Łodzi, budzi kontrowersje. Dlaczego? Weźmy pod uwagę wszystkie ww. emisje z planowanej spalarni odpadów (wysoko szkodliwe dla mieszkańców Łodzi i regionu). Każdy mieszkaniec Łodzi w ciągu roku będzie przez swoje płuca „przepuszczał” ok. 1 mln ton toksycznych spalin oraz – prawdopodobnie – płacił za kolejne remonty dróg dojazdowych do ECIV. Należy dodać, że w roku 2012 Prezydent Miasta Łodzi Hanna Zdanowska podczas spotkania w UMŁ ze stroną społeczną (będąc także po przeprowadzonych konsultacjach społecznych), dała słowo: jeżeli kiedykolwiek do łódzkiej przestrzeni publicznej powróci temat spalarni odpadów na Widzewie, to wybór zastosowanej tam technologii (kategorycznie nie rusztowej) zostanie poprzedzony spotkaniem strony społecznej z UMŁ. Postępowanie Urzędu Miasta Łodzi w procesie podejmowania decyzji administracyjnych w latach 2014–2021 może naruszać przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Trzeba wziąć również pod uwagę możliwość naruszenia art. 5 Kodeksu cywilnego w całości w procesie administracyjnym, czego efektem będzie realizacja inwestycji w ITPOK przy ECIV.

Art. 5 Kodeksu cywilnego. mówi: „Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno–gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony”.

Zanim zostaną podjęte jakiegokolwiek działania, inwestor powinien uzyskać decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, sporządzić własny, niereaktywowany (nie „ponowiony”) raport o oddziaływaniu danego projektu na środowisko, a także przeprowadzić proces konsultacji społecznych. W ciągu ostatnich 10 lat osiedle Olechów rozbudowało się o kolejne

kilka tysięcy mieszkańców. W roku 2010 zebrano ponad 4000 podpisów ze sprzeciwem dla lokalizacji spalarni oraz zastosowanej w niej technologii. Istnieje wymóg ustawy: jeśli w danym regionie pojawiło się wielu nowych mieszkańców, należy przeprowadzić ponowne konsultacje społeczne. Ludzie z osiedla Olechów są w niebezpieczeństwie – emisje z komina nie zwracają do fabryki, lecz rozprzestrzeniają na wiele km wokół.

To nie koniec rozważań. Pozostaje jeszcze kwestia przeniesienia Decyzji 51/U/2010 Prezydenta Miasta Łodzi na Veolia Nowa Energia sp. z o.o.

Owa decyzja, zgodnie z art. 72a. Ustawy OOS, mogła zostać przeniesiona na inny podmiot – o ile ten przyjął warunki zawarte w dokumencie. RDOŚ wymienił wymogi, jakie zostały zmienione w omawianej decyzji w dokumentacji inwestora. Te przemiany są istotnymi aktualizacjami technologicznymi, obejmującymi pewien zakres, który wyklucza opcję wydania pozwolenia na budowę na podstawie Decyzji 51/U/2010.

1. W miejsce jednego kotła rusztowego wchodzi dwie linie technologiczne. Owe przewody są zakończone kominem o wysokości 50 m, wyposażonym w dwa przewody (każdy o średnicy 1,5 m). Decyzja 51/U/2010 jest docelowo powiązana z kominem o wysokości 60 m i średnicy wylotu komina 2,1 m. Przy zmienionym układzie spalin wydostaną się kominem niższym (o 10 m), z wylotem spalin poszerzonym o powierzchnię 0,07 m². Istotnym elementem, na który trzeba zwrócić uwagę w tej sytuacji, jest wysokość komina. Obniżenie o 10 m spowoduje zmianę kierunku spalin (szczególnie przy wiatrach wschodnio-południowych oraz południowych). Nieczystości dostaną się bezpośrednio na Stoki. Choć wysokość komina nie jest kryterium, które zmieni poziom emisji spalin, prawidłowa wartość może (pośrednio) zapobiec narażeniu mieszkańców Łodzi na oddziaływanie toksycznych substancji. To istotna różnica technologiczna i odstępstwo od warunków zawartych w Decyzji 51/U/2010.
2. Inwestor zadbał o zwiększenie liczby godzin pracy dwóch linii technologicznych (o ponad 960 h/rok, w stosunku do tych założonych w Decyzji 51/U/2010). Owa różnica także znacząco wpływa na ilość emisji zarówno gazowych, jak i stałych substancji.
3. Rozszerzono możliwość prowadzenia prac budowlanych w godzinach nocnych, co ma szczególne znaczenie dla budynków wielorodzinnych – bloków, przy ulicy Czajkowskiego, położonych w odległości 700 m od planowanej inwestycji. Na wypadek takich sytuacji

w Decyzji 51/U/2010 wskazano: „czas budowy ograniczyć wyłącznie do pory dziennej”. Na razie zachodzi zamiana słowa „wyłącznie” na „dopuszczenie możliwości prowadzenia prac budowlanych również w porze nocnej”. Jeśli inwestor – mimo wszystko – nie ugnie się i nie zgodzi na zredukowanie liczby godzin pracy, będzie trzeba samodzielnie zbadać wpływ działań konstrukcyjnych na najbliższe otoczenie. W skrócie: dowiedzieć się, czy zabudowy wielorodzinne są wolne od nocnego hałasu. RDOŚ, widząc nieścistości, powinien wydać nakaz, by firma Veolia Nowa Energia sp. z o.o przeprowadziła nowy, pełny raport o oddziaływaniu spalarni na środowisko, zgodnie z Ustawą OOS.

4. Zmianie uległ również sposób oczyszczania spalin (z półsuchego na suchy). Owa modyfikacja również ma istotny wpływ na proces technologiczny – inny niż wykazany w załączniku do Decyzji 51/U/2010.
5. Zrezygnowano w całości ze stabilizacji chemicznej. Nie odbędzie się zestalanie popiołów lotnych i odpadów stałych (pochodzących z oczyszczania gazów odlotowych) oraz magazynowanie ich w silosach. Decyzja 51/U/2010 nie przewidywała ani nie obejmowała takich okoliczności. Ponadto w dokumentacji podano informację, że *„do tej pory w Polsce instalacje stabilizacji na terenie ITPO wykazują małą efektywność oraz dyspozycyjność, a na rynku brakuje odbiorców przeprocesowanych popiołów po stabilizacji. Bardziej pewnym, niezawodnym i bardziej korzystnym dla środowiska będzie przekazywanie popiołów i stałych pozostałości z procesu oczyszczania spalin wyspecjalizowanym firmom, które zajmą się kompleksowym unieszkodliwianiem tych odpadów”*. Pierwsze na myśl powinno się nam nasunąć pytanie, jakie dokładnie to są firmy w Polsce (nie wskazano żadnej), jakim dysponują sprzętem, ile mieszkańców Łodzi będzie kosztowało zakończenie procesu technologicznego z wykorzystaniem usług wybranego przedsiębiorcy. To kluczowa zmiana technologii – w stosunku do tej, która uzyskała Decyzję 51/U/2010. W Decyzji RDOŚ z dnia 27 sierpnia 2021 r., uzgadniającej realizację i warunki przedsięwzięcia, czytamy, że *„Przewiduje się przekazywanie odpadów o kodach 19 01 07* oraz 19 01 15* wyspecjalizowanym podmiotom, które będą prowadzić odzysk tych odpadów poprocesowych **(niebezpiecznych) w suchych kopalniach soli potasowych/magnezowych w Niemczech**. Odpady poprocesowe służą za wypełnienie i podszadkę kawern po wydobyciu soli. Odpady są umieszczane pustych kawernach, które powstały podczas wydobycia soli potasowych i magnezowych. Zgodnie z obowiązującym prawem*

górnictwym w Niemczech, kopalnie soli, które nie są już eksploatowane, muszą zostać wypełnione podsadzką... Dysponując pięcioma podziemnymi instalacjami do odzysku, firma, do której przekazywane będą odpady, ma największe zdolności odzysku tego typu odpadów w Europie, które będą wystarczające przez wiele dziesięcioleci. W procesie zasypywania odpady są pakowane w big-bagi i układane w kawernach solnych, a przestrzenie między nimi wypełniane są solą. Celem jest 100% połączenie z otaczającą skałą, aby osiągnąć niezbędną stabilność i wytrzymałość na ściskanie. Alternatywnie, w przypadku braku możliwości odpadów przez ww. koncernu, będzie je można skierować do innych wyrobisk w kopalniach soli w Polsce lub za granicą oraz podmiotów posiadających stosowne zezwolenia na przetwarzanie tego typu odpadów w Polsce lub za granicą”³. *Pisownia w cytacie oryginalna.

6. Nastąpiła istotna zmiana technologiczna. Zamieniono wapno palone z zamontowanym filtrem na odpowietrzniku (skuteczność odpylania to 99,9%) na metodę suchą (przy wykorzystaniu zupełnie innych związków chemicznych). Oznacza to zmianę technologii oczyszczania spalin (gazów odlotowych), a jednocześnie wyklucza możliwość „przyjęcia uwarunkowań”, zawartych w Decyzji 51/U/2010, przez obecnego inwestora. Niemożliwe jest zatem złożenie wniosku o wydanie WZ i ZT na podstawie przeniesienia dokumentu przez UMŁ na przedsiębiorcę.
7. W projektowanym procesie technologicznym firmy Veolia Nowa Energia sp. z o.o. zrezygnowano z istotnej kwestii – podziału bunkra na odpady na sekcje. Owo rozwiązanie zapobiegało rozprzestrzenieniu się ognia (w przypadku samozapłonu magazynowanych odpadów, tuż przed podaniem ich na ruszt). Rezygnacja z tak ważnego zabezpieczenia została uzasadniona w sposób lakoniczny. Usprawiedliwienie o łatwiejszym magazynowaniu odpadów, prowadzeniu procesu homogenizacji śmieci, a także uniwersalności systemów gaśniczych to złudne myślenie. Wszyscy wiemy, jak wyglądają samozapłony i jak powstają pożary na składowiskach odpadów – w ostatnich latach w Polsce pojawiło się coraz więcej takich przypadków. Zmiana projektu procesu technologicznego jest niedopuszczalna. Da się ją wytłumaczyć jedynie oszczędnościami inwestycyjnymi (przy, jednocześnie, poważnym wzroście możliwości wystąpienia awarii zarówno systemu gaśniczego jak i całej instalacji ppoż). W Decyzji 51/U/2010 nie opisano adekwatnego wariantu technologii.

---

³ Forma zgodna z oryginałem.

5. REKOMENDACJE

5.1. Stanowcze NIE dla budowania spalarni odpadów w Łodzi

Rekomendujemy, żeby nie budować żadnych spalarni odpadów na terenie miasta Łodzi, w szczególności na osiedlu Widzew oraz w pobliżu osiedla Retkinia i lotniska Lublinek.

Zarówno na forum ONZ, jak i Unii Europejskiej spalarnie przestały już być postrzegane jako rozwiązanie, lecz raczej jako droga do katastrofy. Spalarnie generują rakotwórcze dioksyny, najwyższe koszty spośród metod zagospodarowania odpadów oraz emisje CO₂ porównywalne ze spalaniem węgla. Spalarnie są źródłem niebezpiecznych popiołów oraz żużli, a co gorsza, spalają cenne surowce, które powinny być powtórnie wykorzystane. To powody, które skłoniły Unię Europejską do zaprzestania finansowania spalarni odpadów z funduszy publicznych.

Unia Europejska sklasyfikowała spalarnie jako wyrządzające poważne szkody dla celów środowiskowych w tzw. Taksonomii. Taksonomia to potoczna nazwa rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 roku w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje. Zawiera szczegółowe wytyczne dotyczące kierunków i rodzajów inwestycji, które powinny być wspierane ze środków UE z uwagi na osiągnięcie celów klimatycznych i gospodarki o obiegu zamkniętym.

W art. 17 Taksonomii spalanie odpadów zaliczono do działalności wyrządzającej poważne szkody dla celów środowiskowych. Ponadto w art. 13 rozporządzenia wskazano, że minimalizacja spalania odpadów kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Jak wskazano w rozporządzeniu „Zrównoważony rozwój oraz przejście na bezpieczną, neutralną dla klimatu, odporną na zmiany klimatu i bardziej zasobooszczędną gospodarkę o obiegu zamkniętym mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia długoterminowej konkurencyjności gospodarki Unii”.

„Dla bezpieczeństwa miasta równie ważne jest posiadanie instalacji, w której odpady resztkowe, odpady pre RDF będą zagospodarowywane – unieszkodliwiane termicznie” – to fragment ogłoszenia Urzędu Miasta Łodzi o wstępnych konsultacjach rynkowych poprzedzających ogłoszenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w sprawie wyboru Wykonawcy na Budowę Instalacji Termicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych (ITPOK) w Łodzi w ramach projektu „Gospodarka odpadami komunalnymi w Łodzi – faza II” w modelu partnerstwa publiczno-prywatnego.

Urząd Miasta Łodzi deklaruje, że Łódź potrzebuje spalarni zasilanej wyłącznie paliwem pre-RDF czyli tzw. frakcją nadsitową. Jak wskazują badania przeprowadzone w 12 instalacjach, pre-RDF zawiera średnio 69% tworzyw sztucznych, a to oznacza, że wszyscy my, obywatele będziemy płacić tzw. plastictax (podatek od braku recyklingu plastiku) za spalanie plastiku. Przykładowo, jeśli w planowanej spalarni na Widzewie spalonych zostanie 138 tys. ton plastiku, to będziemy musieli z tego tytułu odprowadzać do unijnego budżetu ponad 506 mln zł podatku rocznie.

Spalarnie to ekstremalny przykład prywatyzacji zysków i uspołeczniania kosztów. Zyski ze spalarni idą dla korporacji, koszty wyższych opłat za śmieci i utraty zdrowia ponoszą mieszkańcy.

5.2. Przetwarzanie bioodpadów kuchennych

Gdyby wszystkie odebrane bioodpady kuchenne trafiły do instalacji posiadającej decyzję ministra rolnictwa na produkt, to Łódź osiągnęłaby wymagane poziomy recyklingu zarówno w roku 2021, jak i 2022. Skutkowałoby to także brakiem konieczności płacenia kar za niezrealizowanie wymogów ustawowych. Rosnące proporcjonalnie kary czekają miasto w kolejnych latach, do czasu uruchomienia odpowiedniej instalacji – kompostowni lub biogazowni. Biorąc pod uwagę niezbędny czas na uzyskanie wymaganych decyzji i pozwoleń, pozyskanie środków finansowych oraz proces inwestycyjny, instalacja tego typu może być zrealizowana w optymistycznym wariantcie dopiero za około 3 lata.

W lipcu 2023 r. Urząd Miasta opublikował informację prasową, że zamierza wybudować biogazownię i będzie ubiegać się o jej dofinansowanie

z środków dedykowanego programu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Opublikowana informacja budzi uzasadnione kontrowersje. Proponuje się bowiem wybudowanie w pierwszym etapie instalacji o wydajności 15 000 ton/rok, gdy już w 2022 r. odebrano selektywnie 15 950,5 ton bioodpadów kuchennych. Ich ilość, wraz z poprawą segregacji u źródła będzie rosła i za 2 – 3 lata zapewne przekroczy ponad 20 000 ton.

W kolejnym etapie miasto przewiduje rozbudowę biogazowni do wydajności 30 000 ton/rok. Problem jednak w tym, że całkowita szacowana ilość bioodpadów kuchennych powstających na terenie Łodzi wynosi 49 500 ton rocznie. Może ewentualnie ulec zmniejszeniu po wprowadzeniu intensywnego programu redukcji marnowanej żywności, ale taki nie jest obecnie anonsowany.

Jedną z opcji zwiększenia poziomu przetwarzania bioodpadów i zmniejszenia wysokości grożących miastu kar jest promowanie kompostowania przydomowego. W 2021 r. liczba kompostujących gospodarstw domowych wynosiła 1 144, co odpowiadało ok. 3,9% liczby mieszkańców zabudowy jednorodzinnej. W kompostownikach tych zagospodarowano ok. 424 ton bioodpadów. Urząd Miasta nie opublikował informacji o liczbie kompostowników przydomowych funkcjonujących w 2022 r., a jedynie obliczył masę skompostowanych bioodpadów w ilości zaledwie 150,28 ton.

Dotychczas stosowana ulga za kompostowanie przydomowe wynosiła 1 zł od gospodarstwa domowego. Jest to zniżka wzięta z przysłowiowego sufitu, nieuczciwa wobec mieszkańców, bowiem zupełnie nie odpowiadająca rzeczywistej redukcji kosztów po stronie systemu. Ulga to musi być proporcjonalna do wielkości strumienia bioodpadów i kosztów ich zagospodarowania w instalacjach oraz wpływu na redukcję wysokości kary za niezrealizowanie wymaganego poziomu recyklingu. Regułą, stosowaną w krajach UE, jest wyznaczenie ulgi w wysokości 30% stawki podstawowej opłaty miesięcznej dla statystycznego gospodarstwa domowego. Stąd w przypadku Łodzi, powinna ona wynosić nie mniej niż 10 zł dla mieszkańca zabudowy jednorodzinnej.

Przy ilości wytwarzanych odpadów komunalnych odpowiadających poziomowi 2022 r., zwiększenie poziomu recyklingu o 1% wymagałoby

zaangażowania do kompostowania przydomowego ok. 990 statystycznych gospodarstw domowych.

Do rozważania jest również opcja tworzenia, wzorem m.in. Warszawy, tzw. kompostowników sąsiedzkich w obszarze zabudowy wielorodzinnej. Wymaga to jednak dyscypliny większej liczby mieszkańców i możliwości wykorzystania wytworzonego kompostu na otwartych terenach zielonych.

5.3. Podwyższenie poziomu edukacji mieszkańców

Edukacja mieszkańców Łodzi (i nie tylko) w sprawie ekologii, segregacji odpadów jest praktycznie na poziomie zerowym. W mediach publicznych (np. lokalnej TVP3) nie ma filmów edukacyjnych o sposobie gospodarowania odpadami, prowadzenia prawidłowej selekcji u źródła. Akcja edukacyjna powinna się zacząć od szkół (wszystkich szczebli). Może mieć formę konkursów. Ciekawą opcją jest również zorganizowanie uczniowskich punktów skupu np. PET, papier, tektura, metale. Dzieci powinny być nagradzane za pomysły, chęć współpracy, a nawet jakąkolwiek aktywność, np. poprzez dyplomy, książki, inne podarunki.

Część z wymienionych pomysłów edukacyjnych realizuje UMŁ Wydział Komunalny (we współpracy z MPO). Zasięg tych akcji nie jest jednak powszechny. Organizowane są jedynie na terenach wybranych pojedynczych szkół czy innych instytucji (np. przy okazji różnego rodzaju świąt lokalnych). Informacje o akcjach edukacyjnych często umieszcza się na stronach internetowych MPO i UMŁ – nie powodują one jednak szerokiego zainteresowania mieszkańców.

Mieszkańcy powinni wiedzieć, jakie są wymagane poziomy recyklingu, jak prawidłowo segregować odpady oraz jakie kary mogą otrzymać, jeśli zlekceważą problem. Dobrze przekazana wiedza skutkuje wzrostem samokontroli społecznej, związanej z prawidłowym postępowaniem z odpadami. Najlepiej, by w każdej posesji zostały zawieszony tablice edukacyjne – niezależnie od informacji umieszczonych na pojemnikach na odpady.

Edukacja powinna również objąć omówienie efektów utylizacji. Mowa o produktach pochodzących z recyklingu odpadów (np. w postaci dodatków

do gazetek miejskich, osiedlowych, w których mogłyby być nadrukowane reklamy producentów przedmiotów pochodzących z recyklingu).

Doskonałym pomysłem jest zapoczątkowanie lub zintensyfikowanie „mody” na siatki na zakupy czy wielorazowe, bawełniane torby. W sklepach już coraz rzadziej pojawiają się plastikowe torebki, jednak alternatywę dla nich stanowią papierowe torby. To wciąż błąd. Trzeba odejść od nich na rzecz, np. torebek sznurkowych (najlepiej konopnych – wytrzymałych, ulegających biodegradacji). Wciąż promowana jest pseudo-ekologia, czyli wychwalanie papierowych toreb. Im więcej takich opakowań, tym więcej drzew do wycięcia, ogromne ilości wody do przetworzenia i produkcji papieru. Ponadto papierowe torby nie są zbyt praktyczne – często nie wytrzymują ciężaru dużych zakupów. Są praktycznie jednorazowe.

6. WNIOSKI

1. Od roku 2001 (wybudowania Miejskiej Ręcznej Stacji Segregacji Odpadów Komunalnych przy ul. Sanitariuszek) żaden Zarząd Miasta Łodzi nie wykonał większego wysiłku dla poprawy systemu gospodarki odpadami w Łodzi. Nie wykonywano analiz korzyści dla mieszkańców. Zwyciężył wolny rynek.
2. Konieczna jest przebudowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi. Dzięki temu w kolejnych latach istnieje możliwość uzyskiwania poziomów ponownego użycia, recyklingu i odzysku.
3. Jeżeli Veolia Nowa Energia sp. z o.o. uruchomi instalację ITPOK – mimo ostrych protestów społecznych – do łódzkiej spalarni odpadów komunalnych będą przywożone odpady spoza gminy, regionu, być może nawet kraju. Aby zrealizować obowiązki dotyczące recyklingu, każda gmina może przekazać do spalania maksymalnie 30% wytwarzanych na jej terenie odpadów komunalnych. Oznacza to, że z Łodzi do wypalenia można przekazać nie więcej niż ok. 80 000 Mg odpadów (co najmniej 60% śmieci będzie importowane przez spalarnię spoza miasta). Stałe odpady poprocesowe (w ilości do 30% w stosunku do 200 tys. Mg/rok) najprawdopodobniej wywiezie się w odległe regiony i deponuje w solnych wyrobiskach kopalnianych. Według opinii RDOŚ takie rozwiązanie spowoduje zdecydowanie wyższe opłaty za energię oraz odbiór odpadów.
4. Obecnie w Łodzi (i nie tylko) brakuje skutecznej kontroli procesu gospodarowania odpadami komunalnymi przez WIOŚ i GIOŚ (*patrz: nielegalnie składowane odpady w wyrobisku pokopalnianym na Stokach*). Dokumentuje to kontrola NIK.
5. Ministerstwo Klimatu i Środowiska wprowadziło do krajowych aktów prawnych ambitne cele Gospodarki o Obiegu Zamkniętym. Jednocześnie nadal nie uwzględniono niezbędnych narzędzi do realizacji tych zamierzeń (są ujęte w aktach prawnych Unii Europejskiej). Przykładowo: brakuje takich podstaw jak nowelizacja systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta i system kaucyjny. Regulacje dotyczące eliminacji i ograniczeń dla niektórych jednorazowych produktów wykonanych z tworzyw sztucznych (dyrektywa SUP) zostały zaakceptowane z dwuletnim opóźnieniem. Mimo wielokrotnych apeli Ministerstwo nie wprowadza dodatkowych rozwiązań, stosowanych z powodzeniem w innych europejskich

krajach, np. ulgi podatkowe dla usług napraw i renowacji produktów, eliminacja niektórych typów jednorazowych opakowań (zupełnie nienadających się do recyklingu). Ciekawym i wciąż ignorowanym pomysłem jest system PAYT („płacisz za tyle, ile wytwarzasz”). To indywidualne rozliczanie mieszkańców z ilości wytworzonych odpadów oraz ich poprawnej selekcji.

6. Od 2013 roku samorządy nie mają obowiązku sporządzać planów gospodarki odpadami. W miejsce PGO sporządzają tylko „Analizę gospodarki odpadami za miniony rok”. Ów dokument zwalnia samorządy z odpowiedzialności za planowanie i wykonywanie planów, nie tworząc przy tym ciągłości przy zmianach władarzy na urzędach.
7. Miasto powinno wrócić do koncepcji zabezpieczenia mieszkańców w energię ciepłą z wykorzystaniem geotermii.
8. System gospodarki odpadami komunalnymi powinien zamykać się w obszarze miasta, najbliższych okolic, ewentualnie granic województwa. Władarze miasta powinni w tej sprawie współpracować z innymi miastami i gminami regionu.
9. Niesprzyjający jest całkowity brak edukacji i informacji społecznej o konsekwencjach niedotrzymywania poziomów recyklingu. Nie ma także żadnej mobilizacji społeczeństwa w kierunku zapobiegania powstawania odpadów oraz ich ponownego użycia. Na tym właśnie polega odpowiedzialność konsumentka.

7. PODSUMOWANIE

Wybranie optymalnego wariantu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi jest trudnym zadaniem. Dobrym pomysłem jest opracowanie wielokryterialnej analizy kosztów i korzyści społecznych, ekonomicznych i środowiskowych danego rozwiązania. Należy wziąć pod uwagę także wieloletni harmonogram (rzeczowo–finansowy) podejmowanych kolejno działań i inwestycji w Łodzi.

Do stworzenia rozbudowanej analizy kosztów i korzyści powinien zostać powołany interdyscyplinarny zespół. Wskazane jest, by uczestniczyli w nim przedstawiciele wszystkich stron, a przede wszystkim, – pracownicy administracji samorządowej, reprezentanci prospołecznych organizacji pozarządowych, eksperci branżowi (głównie technologia i technika) i tematyczni (zainteresowanie tematyką odpadów), urbaniści, a także rzeczownicy firm, które zajmują się na terenie Łodzi odbiorem i zagospodarowywaniem odpadów.

Raport ukazuje możliwość wykonania szczegółowej analizy, która obnaża wszystkie słabości systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi, oraz systemu BDO.

Zaprezentowane rekomendacje nie stanowią katalogu zamkniętego. System gospodarki odpadami w Łodzi powinien być jednym z głównych tematów dyskusji wśród każdego mieszkańca – zarówno tego, który żyje w wysoko zurbanizowanym centrum, jak tych, którzy wybrali życie na jednorodzinnych osiedlach i obrzeżach miasta. Dyskusje powinny być prowadzone lokalnie – trzeba dać mieszkańcom dojść do słowa. System gospodarki odpadami komunalnymi w Łodzi powinien wynikać z inicjatyw oddolnych, wzmocnionych wiedzą praktyków i niezależnych ekspertów.

INSTYTUT SPRAW OBYWATELSKICH

Instytut Spraw Obywatelskich jest organizacją społeczną, niezależną od partii politycznych i korporacji. Od 2004 roku walczy o dobro wspólne, m.in. bezpieczną żywność, czyste powietrze, prawa pracownicze, zrównoważony transport. Jego misją jest rozwijanie, kształtowanie i promowanie postaw obywatelskich. Wprowadza zmiany społeczne dzięki łączeniu działań eksperckich (think tank) z oddolną mobilizacją obywatelską (action tank) i patrzeniem władzy na ręce (watchdog).

Prowadzi kampanie obywatelskie, animuje zbiórki podpisów pod petycjami, rozmawia z decydentami, organizuje debaty i konferencje, opracowuje ekspertyzy i raporty, inicjuje happeningi i pikety, monitoruje i kontroluje, szkoli i doradza, wydaje „Tygodnik Spraw Obywatelskich”.

Wygrywa, wybierając długi marsz. Przykładowo program „Mama 4 plus” to rezultat 13 lat kampanii obywatelskiej na rzecz docenienia nieodpłatnej pracy domowej „Dom to praca”. Z kolei konsumenckie prawo do informacji o produktach bez GMO wywalczył po 10 latach kampanii „Wolne od GMO? Chcę wiedzieć!”. Najstarszą inicjatywą Instytutu jest kampania „Tiry na tory”.

TYGODNIK
SPRAW OBYWATELSKICH

OBYWATELE
DECYDUJA

tiry na tory

CENTRUM
KLUCZ

Centrum Wspierania
Rad Pracowników

kuźnia
kampanierów

DOM
-
TO
PRACA

CHCĘ
wiedzieć?

OBYWA
TELE
KONTRO
LUJA

Lepszy
Transport

REWOLUCJA
ENERGETYCZNA

FORUM
GEOPOLITYCZNE

GRUPA
INSPRO

1%
od firm

Chcesz wiedzieć więcej, odwiedź naszą stronę internetową:

instytutsprawobywatelskich.pl

Jesteśmy też na:

- facebook.com/instytut.spraw.obywatelskich
- twitter.com/InstytutSprawO
- youtube.com/instytutsprawobywatelskich
- instagram.com/instytut
- linkedin.com/company/the-civil-affairs-institute

Dlaczego płacimy tak wysokie rachunki za śmieci? To pytanie często zadają sobie mieszkańcy Łodzi. To pytanie nurtuje również nas, zespół Instytutu Spraw Obywatelskich. W ramach projektu „Rady na odpady” gruntownie przyjrzeliśmy się gospodarce odpadami i przygotowaliśmy rekomendacje zmian. Czego potrzebuje miasto Łódź? Zapraszamy do lektury raportu i do współpracy na rzecz dobra wspólnego, jakim jest nasze miasto Łódź.